

Reuniunea învățătorilor

Proprietar editor :
Reuniunea învățătorilor români
dela școalele popor. conf. ort. din
protopopiatele arădane I--VII.

REDACTOR :
IOSIF MOLDOVAN.

Redacția și administrația :
Arad, piața Tokoly Nr. 8.
Abonamentul anual 5 cor.

Ce e pricina raportului încordat dintre preot și învățător*).

Onorată Redacțiune!

La întrebarea : »Cam ce e pricina raportului încordat dintre preot și învățător«, îmi permit a răspunde și eu în câteva cuvinte.

Doauă sunt cauzele : a) lipsa de cultură recerută, b) nesmplinirea cinstită a datorințelor oficioase.

Din aceste izvoresc : certele, intrigile, invidia, ambițiunea copilărească de a impune cu orice preț și de a duce »rol« în comună, ș. a.

A pune deci vina numai pe învățători e tot așa mare greșeală, ca și când am învinui numai pe preoți, pentru că ici preotul, colo învățătorul, iar în unele locuri ambii sunt de vină. Toată onoarea excepțiunilor.

Dacă numai preoții ar fi de vină, atunci am putea întreba : »Cam ce e pricina raportului încordat dintre învățători acolo, unde sunt mai mulți într'o parohie?«

Ce privește mult discutata superioritate, preotul e superior în biserică, învățătorul în școala sa, *dacă sunt la culmea misiunii lor.*

De altcum superioritatea fiecăruia depinde dela calitățile lui intelectuale și morale.

*) De încheiere, publicăm cu plăcere aceasia epistolă deschisă adresata Redacțiunii, în această importantă chestiune.

Nu oficiu, ca atare ne ridică, ci conținutul ce-l dăm acestui oficiu prin diligența și cultura noastră intelectuală și morală.

Raportul de demnitate între organele parohiale nu se poate contestă; acest raport însă nu atinge superioritatea individuală, ci să reducă la partea administrativă, respective există raport de demnitate cu privire la cercul de activitate al organelor parohiale. Preotul și învățătorul pot fi ca indivizi superiori în ceea ce privește cultura lor, cu toate aceste preotul, ca director local și conducătorul oficiului parohial, precum și comitetul parohial, ca organe de controlă, — deși nu sunt foruri judecătorești — pot și au dreptul să pretindă dela autoritatea competentă disciplinarea învățătorului neglijent în oficiu. Acelaș drept îl are comitetul parohial și față de preotul neglijent.

Dacă preoții și învățătorii se vor purtă unii față de alții ca oameni de cultură, și dacă fiecare va face cestiune de onoare din împlinirea cinstită a chemării lor, atunci vor dispărea între dânșii raportul de demnitate și vor încetă certele și neînțelegerile.

Mulțămindu-vă pentru ospitalitate, sum

Al Onor. Redacțiuni

B.-Comloș-mare, luna Mai 1907.

Cu toată stima

Mihai Păcățianu,

preot.

„Scrisori pedagogice“.

secoase din viața școlară de I. A. Tobolean.

I.

Un coleg de al meu prelege copiilor din exercițiile intuitive tocmai despre vacă. În înșirarea părților corpului vacii, un școlar tot greșea. Ca să nu tot greșiască și ca sei ușureze copilului înșirarea părinților, colegul le arătă copilului după ale sale. Când a venit rândul la coarne și ne

avându-le, colegul le arată pe sine așa că 'și puse cele două mâni de laturile capului său. În atâta a aflat colegul de practică aceasta intuițiune, încât când a ajuns se-i arate copilului coada, și-a pus mâna îndărăpt și făcând o mișcare a zis, iată coada vacii.

Un dascăl de odinioară maghiar, a arătat copiilor după părțile corpului său părțile unui măgar, asemănându-le cu ale sale. Dacă cineva la întrebat, că pentru-ce folosește modul acesta, a răspuns astfel:

— Pentrucă nu pot să le aduc aici un măgar, vin ca să-l întui așa. E destul, că văzându-mă pe mine le știu mai iute spune copiii.

Și doar' — drept a și avut.

II.

— Apoi e de lipsă ca fiecare școlar să aibă biblie, ca să nu avem pedecă cu învățarea ei.

Așa le spunea un coleg copiilor. Deodată un copil începu a strigă:

— Mă rog d-le învățător! Dle învățător!

— Ce ai?

— Teodor Sălăjan zice, că nici pentru aceea nu-și va cumpăra.

— Măi Teodor! Da așa de rău copil ești tu, căci eu te-am ținut că ești de treabă. Pentru-ce vorbești așa? Așa crezi...

— Mă rog d-le învățător...

— Taci! Să nu-mi răspunzi. Tu cugeți, că și fără carte vei ști învăța, doar' vei sorbi învățătura numai iac' așa din aer. Ce? Fără sapă vrei se sapi, fără coasă se cosești, fără pușcă să puști. Spune? Frumos copil mai ești pot se zic! Se-ți fie rușine. Pentru-ce ai zis, că nu-ți vei cumpăra biblie? Tu blăstămatule!

— Pentru aceea dle învățător, că eu am acum.

Vezi dle colegă.

Si tacuisses.

III.

— Copiilor! băgați de seamă. Dacă dl protopop vine la examen și va întreba se-i spuneți ziceri amplificate prin determinațiune de timp, atunci se-i spuneți acestea: Eri am cumpărat un cal. Astă vară a fost secetă. Noaptea aerul e mai rece ca ziua. M'ați înțeles?

— Da.

— Acum puneți-vă și vi-le scrieți zicerile acestea apoi le învățați.

Dl învățator, și-a pregătit copiii astfel cu tot felul de ziceri și aștepta cu bucurie examenul.

Ziua examenului sosi. Protopopul ca de regulă la gramatică a întrebat și dânsul câte-va ziceri.

— Spune-mi fătul meu o zicere amplificată prin determinațiune de timp?

— Eri am cumpărat un cal.

— Bine, mai una!

— Astă vară a fost secetă mare.

— Foarte bine! Văd că știi judeca de sine-ți stătător. Se-mi spună vecinul tău o zicere amplificată prin determinațiune de loc.

Celui întrebat nu-i veni iute în minte zicerea învățată pe examen la ce protopopul voind să'l ajute întreba:

— Spune-mi unde suntem noi acum.

— În timpul acesta vecinul din dărâpt îi spuse zicerea învățată și copilul cu fruntea senină și vesel răspunse: — Boin sunt în grajd.

Protopopul încetă de a mai întreba și zise: A știut destul.

IV.

Unui coleg îi foarte plăcea să se provoace la sine și manierele sale aducându-se totdeauna de pildă înaintea elevilor săi. Aceasta în pedagogie e vârtute, câteodată înse e și păcat și nici că are loc.

Odată nu știu în ce ziuă, destul că copiii, așa pe neașteptarea colegului, se cereau pe rând afară să-și facă lipsele lor.

Un timp colegul îi suferi cu cererile lor, la un timp strigă spre ei.

— Ce e cu voi? Întruna mergeți și veniți? Nu puteți să vă răbdați lipsa întrun timp de 3 ore. Și eu beau și mănânc și totuși nu merg..... sub decursul oarelor de învățământ.

Cu timpul doar' îi va urma și colegul, dacă așa înaintea cu educațiunea.

Ștefan cel Mare Domnul Moldovei.¹⁾

Prelegere practică cu clasa V-a.

Tinta. — Fiilor, în oara aceasta vom învăța despre Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei. Despre cine vom învăța în oara aceasta N. ?... Ștefan cel Mare Domnul Moldovei.

Analiza. — Știți voi în care parte se află Moldova N. ?... în partea ostică a patriei noastre. Cine a întemeiat Moldova ?... Bogdan Dragoș la anul 1350. Arată-ne N. care e Țara Moldovei! Numai atât de mare eră Moldova și în vechime? Eră mai mare că cuprindea în sine și Bucovina și Basarabia cari însă mai târziu au fost încorporate altor țeri și anume Bucovina la Austria, iar Basarabia la Rusia. Cu ce țeri să mărginea dar Moldova la nord, ost, vest și sud? Care rege al patriei noastre a purtat lupte cu Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei?... Mateiu Corvin. Dar pentrece se va fi numit el Mare?... va fi făcut fapte mari și bune și plăcute și oamenilor și lui Dumnezeu. Bine! Acum grijiiți fiilor că vom lua pe

¹⁾ După manualul »Curs practic de Istoria patriei« de Iuliu Vuia. În școalele nedivizate se poate tractă cel puțin în două lecțiuni.

rând toate faptele mai însemnate ale lui Ștefan ca să vedem că pentruce se va fi numit el *Mare*.

Sinteza I. — Ținta specială 1. Să vedem mai întâiu cum s'a îngrijit să asigure pacea din lăuntru a țerii și cum a invins el pe Mateiu Corvin și pe Tătari! — Despre ce vom învăța acum?

Precum știți dar, pe timpul regelui Mateiu Corvin în Moldova eră Domn Ștefan, care pentru înțelepciunea și vitejia sa s'a numit Ștefan cel Mare. Indată ce s'a suit pe tron, el își întocmi o oaste bună și voiă să scape cu orice preț de dușmanul său Petru, carele omorise pe tatăl său Bogdan și să făcu el Domn. Atunci Petru fugi în Ungaria. Ștefan să luă după el și trecând munții a jăfuit țara Săcuilor. Pentru aceasta faptă s'a supărat Mateiu pe Ștefan și trecând în Moldova a jăfuit-o și s'a retras în cetatea Baia. Peste noapte Ștefan a dat foc cetății și a bătut oastea lui Mateiu, care a fugit rănit. — Nu peste mult a bătut Ștefan pe Tătari la Nistru cari năvaliseră în Moldova și drept mulțămită lui Dumnezeu a zidit mănăstirea Putna.

Aprofundare. Pe timpul cărui rege al Ungariei a domnit Ștefan cel Mare? Ce și-a format indată după ce a ajuns pe tron și ce voiă? Ce a făcut Petru? Dar Mateiu? Peste noapte ce a făcut Ștefan cu cetatea Baia și cu oastea lui Mateiu? Dar Mateiu mai stat-a în Moldova? Pe cine a mai bătut Ștefan nu mult după aceea? Ce mănăstire a zidit.

Reasumarea sintezei I.

Sinteza II. Ținta specială a II-a. — Acum să vedem ce luptă a purtat Ștefan la un pod numit »Podul înalt«. Despre ce luptă vom învăța acum?

Cu ce țară să mărginea Moldova spre meazăzi?... Muntenia. Bine! Pe timpul lui Ștefan cel Mare în aceasta țară domnia Radul cel Frumos, pe care Ștefan însă îl bătù pentrucă slugiă Turcilor — fiindcă aceștia l-au pus în domnie. Turcii, spre a-și răzbună asupra lui Ștefan, bulră cu o armată de 120 inși și ajungând la râul Rahova, se așe-

zară lângă Podul înalt. Ștefan înainte de a se arunca asupra Turcilor, a așezat în pădurea din dărăptul Turcilor nește trimbițași cari au început a suna din trimbițe. Crezând Turcii că Ștefan e acolo cu armata sa, au plecat în partea aceea. Ștefan s'a aruncat atunci dindărăpt cu atâta putere asupra lor încât le-a nimicit oștirea și le-a luat 100 de steaguri.

Aprofundare. Pentruce a bătut Ștefan cel Mare pe Radu cel Frumos domnul Munteniei? Ce au făcut Turcii ca să-și răzbune? Înainte de a se arunca asupra lor ce a făcut Ștefan? Dar Turcii? Invins-a Ștefan pe Turci? Ce a luat dela ei?

Reazumarea sintezei II. și după aceea reazumarea sintezei I și a II-a împreună.

Sinteza III. Ținta specială. Să vedem acum ce luptă a purtat Ștefan cu Turcii la Valea-albă! Despre ce luptă vom învăța acum N.?

La un an după lupta dela Podul înalt însuși Sultanul s'a pus în fruntea unei armate numeroasă și a venit să-și răzbune asupra Moldovei. Ștefan s'a retras la Valea-albă unde a fost biruită vitejia lui Ștefan de mulțimea Turcilor. Desnădăjduit pleacă Ștefan spre locuința sa căutându-și adăpost. Mamă-sa nu-l primește în casă, ci-l îndeamnă a se rentoarce, zicându-i:

„Mergi în bătălie pentru țară mori

„Și-ți va fi mormântul în coronat cu flori“.

Rușinat de cuvintele mamei sale, Ștefan să reîntoarce și sunând din corn, își adună oastea și luându-se după Turci îi ajunge la Dunăre, unde îi bate și-i scoate din Moldova. Pentru învingerile sale asupra Turcilor a fost laudat de toată creștinătatea. Papa dela Roma l-a numit soldatul lui Hristos«.

Aprofundare 3. La un an după lupta dela Podul înalt ce s'a întâmplat? Ce s'a întâmplat la Valea-albă? Și atunci Ștefan ce a făcut? De cine era el laudat pentru învingerile câștigate asupra Turcilor? Cum l-a numit Papa?

Reasumarea sintezei a III-a și apoi I—III împreună.

Sinteza IV. Ținta specială 4. Acum să vedem ce luptă a purtat Ștefan la Codru Cosminului cu Polonii? Ce vom învăța acum?

Tot cu asemenea vitejie ca pe Turci a bătut Ștefan la Codrul Cosminului pe Albert regele Poloniei. După luptă prinse pe Poloni la plug și arând cu ei a sămănat ghindă din care a crescut stejari. Acest loc s'a numit «Dumbrava roșie», fiindcă era roșu pe acelea vremuri pământul de sângele Polonilor. Ștefan a purtat 36 războaie în 47 ani cât a domnit și a ridicat după fiecare învingere câte o mănăstire.

Aprofundare 4. Pe cine a bătut Ștefan la Codrul Cosminului? Ce a făcut cu Polonii după luptă? Ce a sămănat în arătură? Cum se numește acel loc și azi? Pentru ce? Câte războaie a purtat Ștefan? Cât a domnit? Ce a ridicat după fiecare învingere?

Reasumarea sintezei a IV-a singură; apoi sinteza I—IV împreună.

Aprețierea morală. Precum văzură-ți din istoria lui Ștefan cel Mare, acesta a avut lupte cu mai mulți domnitori și popoare vecine. Cu cine anume N.? Cum v'a plăcut faptele lui Ștefan cel Mare și anume aceea că a scos pe Petru din țară? Bine, pentrucă Petru îl putea omorî și pe el, putea aduce mare nenorocire țerii? Și încă ce vi-a plăcut? ...că a bătut pe Radu cel Frumos. Pentruce? ...pentrucă nu trebuia să lege prietenie cu dușmanii creștinilor. Dar ce vi-a plăcut mai mult? ... că a bătut pe Turci cari erau dușmanii creștinilor. Dar că a bătut pe Albert? Și aceasta ne-a plăcut, căci și-a apărat patria și s'a arătat ca un viteaz mare. Place-vă că ridică după fiecare învingere o mănăstire? Ce domnitor era el dară? ...evlavios și cu frica lui Dumnezeu.

Ce știm despre Petru, dușmanul lui Ștefan cel Mare? Dar de Mateiu, regele Ungariei? ...că a jefuit Moldova? Pentruce? ...că și Ștefan jefuise țara săcuilor. Bine a făcut Ștefan aceasta? Numai aceasta n'a făcut bine.

Ce știm de Radu cel frumos domnul Munteniei? ...s'a aliat cu Turcii. Bine a făcut? Ba, căci Turcii erau dușmanii creștinilor. Cum gândiți că era el privit de Ștefan și de toți oamenii de bine? Ca un slugarnic și lipsit de bărbăția unui domnitor iubitor de patria și neamul său.

Ce știți voi de mama lui Ștefan? Iubia-și ia fiul său? Da, dar mai bine voiă să-i moară fiul cu cinste și glorificat ca un erou, decât să trăiască cu rușine. Și ce a dobândit?... că Ștefan s'a rușinat și reîntorcându-se și adunându-și armata a scos pe Turci din țară. Ce mama a fost ea?... a fost o mamă care și-a iubit așa mult fiul și patria sa, încât nu voiă să-i știe supuși Turcilor, mai bucuros să învoiă să moară fiul său pentru țara a cărei părinte și domn eră.

Ce știți de Albert? A prădat Moldova? Bine a făcut? Ba. Ce rege a fost el dar?... tiran. I-ar fi plăcut oare lui Albert dacă Ștefan sau altcineva i-ar fi predat țara? Ce s'a întâmplat cu el însă?... a fost pedepsit de Dumnezeu căci a fost învins de Ștefan.

Asociarea I. Precum văzurăți, noi cunoaștem din istoria lui Ștefan cel Mare — patru domni, cari sunt aceia? Petru, Radu cel Frumos, Albert și Ștefan. Ce voiă și ce a făcut fiecare din ei și mai întâi ce a făcut Petru?

Petru a omorât pe Bogdan tatăl lui Ștefan și s'a făcut el domn, deci el a voit să se ridice pe ruina altuia. Deci ce om eră el?... un om crud, fără suflet și fără Dumnezeu. Și ce a dobândit prin aceasta? Dumnezeu l-a pedepsit că a trebuit să-și părăsască patria de silă scăpând abia cu viața. Ce vedem de aici? Vedem că :

(Sistemisarea I.) Dumnezeu pedepsește pe făcătorii de rele. —

Asociarea 2. Ce a făcut Radu cel frumos? Ca să-și asigure domnia s'a făcut slugitor Turcilor. Ce domnitor eră el dară? Fricos și slugarnic. Avea el încredere în sine? Eră el dar vrednic de încrederea supușilor săi. Ce am

putea zice despre el știind că neavând încredere în sine totuși umblă să fie domn peste mai mulți. Putem zice că :

(Sistemizarea 2.) Celce nu se încrede singur în sine — nu este vrednic de încrederea altora.

Asociarea 3. Ce a făcut Albert? Ce a pățit? Ce pildă am putea aplica aci?

(Sistemizarea 3.) »Celce sapă groapă altuia însuși va cădea într'ânsa«.

Asociația 4. Ce a voit Ștefan?... fericirea țării și a neamului său. Și pentru aceea ce a căutat să facă?... să se scape mai întâiu de dușmanii din lăuntru și apoi de cei din afară. Care eră cel mai mare dușman al său din lăuntru?... Petru. Ce a făcut cu el? Cari erau dușmanii din afară a țării sale și ce a făcut cu ei? Ce și-a câștigat prin aceasta?... dragostea supușilor săi și lauda și cinstea tuturor creștinilor. Cu care erou al patriei noastre să poate asemăna Ștefan?... cu Ioan Corvin Huniade. Cum așa? Și Huniade a fost laudat și cinstit de toată creștinătatea pentru învingerile câștigate asupra Turcilor. Ce putem să ne înșămnam despre Ștefan cel mare? Ne putem înșamna că :

(Sistemizarea 4.) Ștefan cel Mare a fost un domn înțelept, evlavios, bun și viteaz, încât a fost fala țării sale și a Românilor de pretutindenea și pentru aceea s'a numit Mare.

Aplicare. 1. Pentru ce am zis despre Petru că Dzeu pedepsește pe făcătorii de rele? Ce trebuia să facă el ca numele său să rămână nepătat?

2. Pentru ce zicem despre Radu că »Celce nu se încrede în sine, nu este vrednic de încrederea altora«? Putem aplica aceste cuvinte și la noi? .. da, pentru că și între noi sunt oameni cari umblă să se ridice acolo unde nu sunt vrednici.

3. Ce înțelegem când zicem despre Albert: »Celce sapă groapa altuia însuși cade într'ânsa«... că Albert a voit să facă rău lui Ștefan și și-a făcut șieși.

4. Ce înțelegem când zicem despre Ștefan că a fost Mare, și ce putem învăța de aici?

Notă. Urmează eventual citirea bucății din manual și explicarea de cuvinte etc. neînțelese, întru cât se simte lipsă, ceea ce la clasa V nu prea e necezar, presupunând ca elevii sunt în curat cu aceasta.

Ioan Roșu,
învățător.

Oficioase.

Nr. 143/1905—6.

Raport general

despre activitatea reuniunii învățătorilor români dela școalele populare confesionale ortodoxe din protoprezviteratele aradane I—VII pe anul administrativ 1905/6*).

Onorată adunare generală!

Avem onoare a vă prezenta aci, următorul raport general, despre activitatea reuniunii, în anul de gestiune 1905/6.

În general:

Sunt deja trei ani trecuți, de când din încrederea D-voastră, stăm în fruntea acestei reuniuni. Comitetul central, având în vedere marelui scop urmărit de reuniune, a întreprins în acest timp tot ce a crezut de bine în interesul promovării educațiunii și a instrucțiunii populare; în interesul dezvoltării metodice; în interesul promovării intereselor învățătorilor precum și în interesul lăririi cunoștințelor necesare pentru ridicarea nivelului cultural al membrilor reuniunii și prin trăsii al poporului. Rezultatele obținute, deși am avut să luptăm cu multe

*) Adnes la protocolul adun. gen. din i ecica sub N).

greotăți, sunt mulțumitoare. Membrii reuniunii din an, în an, să întrec înmulțându-se, spre a pune la dispoziție puterile lor în serviciul cauzei sfinte, la care cu toții ne-am angajat.

In special:

I. Activitatea biroului și a comitetului.

1. În decursul anului administrativ 1905/6 comitetul central a ținut două ședințe ordinare și două extraordinare, de tot 4 ședințe. Prima ședință ordinară de comitet sa ținut la 1831 August 1905, iar a doua în 1528 August 1906. Ședințele extraordinare pentru afaceri curente neamănabile — sau ținut în 4 Ianarie 1906 (22 Decembrie 1905), și 9 Aug. (27 Iul.) 1906.

În aceste ședințe sau executat toate concluzele adun. generale anterioare precum și toate esebitele intrate în număr de 143 (Eseb. Nr. 10, 14, 62, 63, 115, 116, 150, 151).

2. Pentru-ca despărțămintele protopopești ale reuniunii să se poată ocupa cu chestiunile relegate lor de adunarea generală am emanat încă de timpuriu un circular către toți prezidenții despărțămintelor protopopești, în care, după-cesa atras atențiunea membrilor asupra tuturor datorințelor ce le au față de cauzele reuniunii, în special li sa recomandat a să ocupa cu următoarele chestiuni și anume:

a) »Reforme în învățământul nostru confesional« de: Ioan Roman, învățător în Șetin.

b) »Metodul sunetelor vii« de: Iosif Moldovan, inv., director în Arad și

c) »Necesitatea conștiinței și ambițiunei în activitatea învățătorului« de: Ioan Roșu, învățător dir. în Buteni.

În urma ordinului Venerabilului Consistor de dito 922 Febr. Nr. 6075 1905 însă, disertația: »Reforme în învățământul nostru confesional« de: Ioan Roman, în de-

cursul anului sa luat dela ordinea zile, atât în reuniune, cât și în despărțămintele protopopești. (Eseb. Nr. 33, 73, și 74).

3. Pentru a răspunde concluzelor aduse de adun. generală anterioară pe baza propunerilor: comisiei organizatoare, a conmembrului Ioan Vancu și a despărțămintelor protopopești, am intervenit la Veneratul Consistor :

a) în cauza inactivării pe sate a bibliotecilor parohiale, b) în cauza membrilor absenți dela adun. generală, c) în cauza catehizărilor precum și în cauza de a nu să mai permite, ca în afacerile disciplinare ale învățătorilor, elevii proprii să poată figura ca martori.

Venerabilul Consistor a binevoit a ne răspunde până acum la intervenirile noastre de sub a) și b) și anume:

În cauza inactivării pe sate a bibliotecilor parohiale, Venerabilul Consistor prin hârtia sa de dtto 18 Noemvrie 1905, Nr. 4580 1905, ne răspunde, că e de acord cu ideia sulevată; a poftit însă, ca să-i prezentăm special un raport cât să poate de amănunțit, atât asupra modalității de procedare la înființarea și administrarea acestor fel de biblioteci, cât și la susținerea și augmentarea succesivă a aceloră după înființare, la ce noi am și satisfăcut momentan.

În cauza membrilor — absenți dela adun. generală însă, Venerabilul Consistor prin hârtia sa de dtto 24 Februarie a. c. ad. Nr. 6075 1905 a luat act cu mult regret despre neinteresul multora dintre învățători față de adun. reuniunii, purcezând cu toată rigoarea față de cei absenți. Iar pentru a pune în viitor stavilă acestor stări păgubitoare, în interesul cauzei și a disciplinei, a binevoit a dispune strict și sub urmări disciplinare, participarea tuturor membrilor atât la adun. generale a le reuniunii, cât și la adun. din despărțămintele protopopești. Actul din întrebare, sa comunicat la timpul său și desp. prot., spre știre și acomodare. (Eseb. Nr. 21, 22, 37, 55, 69, 70, 78, 80).

4. În adunarea generală dela Giula, am fost însărcinați, într-un elan de însuflețire, ca să dezvoltăm organul reuniunii și să-l ridicăm la o stare cât mai deamnă de noi și reuniunea noastră. Spre scopul acesta și abonamentul sa ridicat dela 1 cor. la 5 cor. Pentru a putea noi răspunde acestei plăcute însărcinări, am emanat în despărțăminte coale de subscriere și abonare a organului cu deobligamânt pe 5 ani. Tot în scopul realizării acestei dorințe unanime am adresat apeluri către membrii din despărțăminte rugându-i, ca la ocaziuni binevenite să escrie colecte și să aranjeze concerte în favorul fondului de editare a organului. Rezultatul obținut până aci este, că deși, avem la reuniune 285 membrii fondatori, ordinari și ajutători, totuși coalele de abonare, abia le-au scris 167 de membrii și anume:

In despărț. prot.	Arad	26	din	75
»	»	»	Chișineu	21 » 36
»	»	»	Șiria	30 » 36
»	»	»	goroșineu	12 » 23
»	»	»	Buteni	24 » 34
»	»	»	Radna	24 » 32
»	»	»	Halmagiu	30 » 49
	De tot	167	»	285

Dar și din aceștia numai puțini, foarte puțini și-au solvit abonamentul anual. Abia sau încassat sub acest titlu 119 cor. 50 fil. Se înțelege, că întru acestea, sunt și abonamente externe.

Însuflețirea de admirat din ad. gen. dela Giula, se vede, a ținut numai până după adunare. Intre astfel de împrejurări, lipsiți de spriginul suficient al membrilor în punctul acesta și cuprinși de cel mai mare regret, ne vedem siliți a propune în altă parte a raportului nostru sistarea organului, care a făcut și ar fi făcut și în viitor bune servicii statului învățătoresc ce compune această veche reuniune (Eseb. Nr. 33.)

5. Chestia primirii în sânul reuniunii noastre ca membrii și pe învățătorii din districtul conzistorului orădan, comitetul nu o află ducătoare la scop din două motive și anume: teritoriul ar fi prea estins și astfel afacerile reuniunii prea greu de condus de o parte, iar de altă parte spre scopul acesta ar trebui schimbate și statutele reuniunii, ceiace între împrejurările grele de astăzi nu o află de favorabilă. Am aflat însă, din izvor demn de crezământ, că Inaltul guvern de culte și instrucțiune publică, le-a întărit statutele proprii, sub Nr. 55.561/1906.

6. Ne-am ocupat și cu chestia erării dreptului învățătorimii la fondul de penziune învățătoresc, adneecat la fondul general de penziune diecezan. Cu studiarea afacerii am încredințat pe membrii din comitet: Iuliu Grosorean și Petru Vancu, cari în cursul studierii acestei chestiuni au ajuns la convingerea, că afacerea din întrebare, astăzi nu s'ar putea mai mult altcum aranja, »fiind foarte complicată și gingașe« decât numai pe calea judecătoreiei. Conziderând însă împrejurarea aceasta deoparte iar de altă parte mai conziderând și aceea împrejurare, că acest fond este contopit în fondul de penziune al prof. dela institutul pedagogic-teologic din Arad și astfel are o menițiune nobilă; menițiunea de a asigura viitorul foștilor nostri profesori, susnumiții propun: a privi chestia de încheiată, trecând peste ia la ordinea zilei. Raportul primit și adnexat la acte sub Nr. eseb- 98, îl supunem aprețierii on. ad. generale.

7. Cu scopul de a statorii o procedură uniformă în ceea ce privește administrarea averilor reuniunii, conform îndatoririlor primite din adunarea generală anterioară, am compus un proiect de regulament general de cassă și bibliotecă. Vă rugăm a vă pronunța asupra lor. (Eseb. ad. Nr. 98).

8. Pentru a rezolvă chestia restantă din anul trecut, privitor la înactivarea grădinelor pomologice ținând cont și de vederile desp. prot., sub Nr. eseb. 32 am răspuns în merit Ven. Conzistor.

9. Venerabilul Conzistor prin înaltul rescript de dta 17/31 Aug. 1905, Nr. 3743/905, reacearcă reuniunea cu întrebarea : »Ce crede On. comitet în punctul suplinirii lacunei atâtor manuale școlare?» Supunem chestia desbaterii On. ad. generale (Eseb. Nr. 9).

10. Cenform ș-lui 14, litera G) din statute, am compus și satorit proectul de budget pe anul 1906/7, când îl supunem aprețierii On. ad. generale, vă rugăm, a vă pronunță asupra lui. (Eseb. Nr. 121.)

11. Am compus și rectificat lista membrilor, din care se constată, că reuniunea dispune :

a) membrii ordinari 233

b) » fundatori 13

c) » ajutători 39

De tot : 285

12. Sub Nrii eseb. 99, 140, 141 cassarul, bibliotecarul și controlorul general ne-au prezentat rapoartele lor generale. Atragem deci atențiunea On. ad. generale asupra lor.

Observăm însă aci, că modestele noastre mijloace materiale nu ni-au permis nici în anul acesta ca să îmbunătățim biblioteca. Drept aceea apelăm la acest loc la toți confrății învățatori, precum și la toți binevoitorii și spriginitorii culturii neamului, ca să nu pregete a jerfi spre scopul acesta.

13. Privitor la încassarea taxelor comitetul central a întreprins și în anul acesta tot ce s'a putut pe cale pacinică pentru încassarea acelora. Rezultatele obținute însă după cum veți binevol a vedea din raportul de cassă, nu sunt suficiente.

Atât în punctul acesta, cât și peste tot întrebăm : ce e de făcut cu acei membri cari nu se supun și cari peste tot nu obsearvă disciplina ?

Convocarea prezentei adunări generale s'a făcut în tenorul concluzului Nr. 26 din protocolul ad. gen. anterioare. La această ad. generală, afară de membrii, au fost invitați și toți binevoitorii și spriginitorii școlii române. Tot asemenea am avizat despre aceasta atât pe Ven. Conzistor, cât și pe Mag. Sa dl Inșpector regesc de școale precum și autoritățile administrative din loc. Iar pentru a ușura membrilor călătoria am recurs încă de timpuriu atât la direcțiunea căilor ferate de stat, cât și la direcțiunea căilor ferate: Arad-Csanád, de unde am și câștigat favoruri de călătorie pe toate liniile până la Pecica. Certificatele respective le-am espedat la timpul său tuturor membrilor.

15. În fine atragem atențiunea On. ad. generale asupra lucrărilor și disertațiunilor susceptute în programa ad. gen. prezente, de oarece un „anonim“ binevoitor al școlii, ne-a prezentat un premiu de 50 cor. pentru cea mai bună lucrare din sesiunea actuală. Premiul acesta se va decerne celei mai bune lucrări de cătră însași ad. generală.

II. Activitatea despărțămintelor protopopești.

Activitatea despărțămintelor protopopești, pe baza rapoartelor primite, avem onoarea a-o prezenta în următoarele :

A) *Despărțământul prot. Arad.*

Are 47 membrii ordinari, 9 membrii fondatori și 19 membrii ajutători. De tot 75.

În decursul anului administrativ a ținut două conferințe: una de toamnă în *Mândruloc*, la 7 Nov. 1905 și alta de primăvară în *Gai*, la 10/23 Iunie 1906, cu ocaziunea examenului final.

La conferința de toamnă s'a ascultat prelegerea practică din aritmetică de Nicolae Cristea, tratându-se cu

clasa I numărul 2. Prelegerea s'a declarat „succesă“. Disertațiuni s'a citit una : „Ioan Amos Comenius“ de Nicolae Cristea. La conferința de primăvară s'a ascultat examenul final în școala învăț. Vasile Zab, care, în considerarea împrejurărilor, s'a declarat „succes“.

Disertațiuni s'au lucrat trei :

„Desemnul și gimnastica în școalele populare“, de Iosif Moldovan.

„Decadența și înaintarea neamurilor“ de Ioan Vancu.

„Necesitatea educațiunii la femei“ de Ersilia Cadariu.

S'a pertractat și discutat toate chestiile atinse în circularul general de sub Nr. 33 905—6 al comitetului central, luându-se următoarele concluze :

a) „Metodul sunetelor vii de Gabel“, prezentat ad. gen. prin disertația de : Iosif Moldovan nu-l recomandă.

b) Propunerile făcute de Ioan Roșu în disertația sa : „Necesitatea conștiinței și ambițiunei în activitatea învățătorului“, se declară nerealizabile.

Efteptuindu-se restaurarea desp. pe noul period de 3 ani s'a ales :

Președinte : Ioan Vancu,   înv. în Arad.

Secretar : Nicolae Cristea,   „ „ Mândruloc.

Cassar : Nicolae Mihulin, prof. prep. Arad.

Bibliotecar : Maria Precupaș, învăț. în Arad.

Controlor : Efrem Hedeșan,   „ „ Pecica.

În comisiunea cenzurătoare s'au ales pe lângă președintele și notarul despărțământului : Sever Secula, Ioan Costa, Iosif Moldovan, Ștefan Roja și Dimitrie Micu.

Biblioteca despărțământului constă din 89 opuri, 94 tomuri, în preț de 152 cor. 25 fil. Față de anul trecut rezultă un spor de 5 opuri în valoare de 2 coroane 25 fil. (Eseb. Nr. 51, 97 și 139).

B) *Despărțământul prot. Chișineu.*

Are 32 membrii ordinari, 1 membru fondator și 3 membrii ajutători. De tot 36.

În decursul anului administrativ a ținut două conferințe: una de toamnă și alta de primăvară. Conferința de toamnă s'a ținut în *Chitighaz*, la 10.23 Nov. 1905, iar cea de primăvară în *Nădab*, la 1/14 Iunie cu ocazia examenului final.

La conferința primă, s'a ascultat prelegerea învățătorului din loc: Traian Țabic, ținută cu elevii de clasa IV, din cetirea română despre „Mama lui Ștefan cel mare.” Prelegerea a fost declarată: bine succasă. La conferința a doua s'a ascultat examenul confratelui Laurențiu Toader, care deasemenea s'a declarat „laudabil”.

Disertațiunii s'au ținut una, iar prelegeri practice două:

„Rolul învățătorului afară de școală” de Dimitrie Boariu.

„Fulger, tunet și trăznet”, de Ioan Crișan.

„Comitatul aradului” prelegere practică de: Alexiu Turic.

S'a pertract și discutat toate chestiile atinse în circularul general al comitetului central de sub Nr. 33 905—6 luându-se următoarele concluze:

a) „Metodul sunetelor vii”, prezentat ad. gen. anterioare prin lucrarea de Iosif Moldovan, îl recomandă.

b) Asupra lucrării: „Necesitatea conștiinței și ambițiunii în activitatea învățătorului”, de Ioan Roșu, se atrage atențiunea membrilor.

Prezidiul desp. se plânge, că afară de 5 inși, toți ceilalți membrii din despărțământ au denegat categoric subscrierea listei pentru asigurarea taxelor de membrii.

Restaurarea biroului din desp. pe noul period de trei ani s'a petrecut cu următorul rezultat:

Președinte : Dimitrie Boariu, învăț. în Nădab.
 Secretar : Traian Țabic " " Chitighaz.
 Cassar : Teodor Câmpan " " Erdeiș.
 Bibliotecar : Moisă Mariș " " Socodor.
 Controlor : Teodor Lucaciu " " Giula-Vârșand.

Membrii în comisiunea cenzurătoare n'au ales.

Biblioteca desp. numără 138 de opuri în valoare de 106 cor. 65 fileri. Față de anul trecut rezultă un spor de 43 opuri în valoare de 31 cor. 47 fileri. (Eseb. Nr. 112).

C) *Despărțământul prot. Șiria.*

Are 33 membrii ordinari, — membrii fondatori și 3 membrii ajutători. De tot 36.

În decursul anului administrativ a ținut două conferințe și anume : una de toamnă la *Comloș* (Ó-Szt.-Anna) la 25 Oct. (7 Nov.) 1905 și alta de primăvară în *Covăsânț*, la 8 Maiu n. 1906.

La conferința de toamnă s'a ascultat prelegerea învățătorului Ioan Mladin, ținută cu elevii proprii din „Aritmetică“, iar la conferința de primăvară s'a ascultat prelegerea învăț. Alexandru Terebenț ținută cu elevii săi din „Exercițiile intuitive“.

Ambele au dat anză la discuțiuni foarte instructive în sânul membrilor.

Disertațiuni s'au ținut una :

„Munca înaltă pe om“, de Toader Cherechean.

S'a discutat și pertractat toate chestiile atinse în circularul general al comitetului central de sub Nr. 33/905-6 luându-se următoarele concluze :

a) „Metodul sunetelor vii de Gabel“, din motive psihologice, se constată nepotrivit în școalele elementare.

b) Relele atinse în dizertația : „Necețitatea conștiinței și ambițiunei în activitatea învățătorului“ de Ioan Roșu le recomandă în atențiunea membrilor.

Rezultatul restaurării biroului din desp. pe noul period de trei ani este :

Președinte : Alexiu Doboș, învăț. în Siria.
 Secretar : Teodor Cherechian „ „ Galșa.
 Cassar : Petru Vancu, „ „ Măderat.
 Bibliotecar : Ioan Muntean, „ „ Mâsca.
 Controlor : Liviu Pap, „ „ Covăsânț.

Asupra membrilor aleși în comisiunea cenzurătoare nu se pronunță.

Biblioteca desp. numără 31 opuri în valoare de 55 cor. 60 fil. (Eseb. Nr. 52 și 111.)

D) Despărțământul prot. Boroșineu.

Are 22 membri ordinari, — membri fondatori și 1 membru ajutător. De tot 23.

În decursul anului administrativ a ținut două conferințe : una de toamnă și alta de primăvară. Conferința de toamnă s'a ținut în *Apateu* la 19 Oct. 1905, iar conferința de primăvară s'a ținut în *Vădas*, la 1/14 Maiu 1906.

La conferința de toamnă s'a ascultat prelegerea din Geografie, cu clasa IV de George Petrescu, și dezvoltarea sunetelor pe baza metodei fonomimic cu clasa I. de Ioan Caba, iar la conferința de primăvară s'a ascultat prelegerea din limba română cu clasele III și IV de Teodor Mangu.

Prelegerile două dintâiu s'au declarat „deplin succese“ iar cea din urmă „succesă“.

Disertațiuni s'au ținut una :

„Alcoolismul“ de George Petrescu.

S'a pertractat și discutat toate chestiile atinse în circularul general al comitetului central de sub Nr. 33 1906 luându-se următoarele concluze :

- a) „Metodul sunetelor vii de Gabel“ îl recomandă.
- b) Neajunsurile din disertația „Necesitatea conștiinței și ambițiunii în activitatea învățătorului“ de Ioan Roșu, le recomandă în atențiunea membrilor.

Rezultatul restaurării este următorul :

Președinte :	Pavel Dârlea,	învăț. în	Boroșineu.
Secretar :	Iuliana Dirlea.	„ „	Boroșineu.
Cassar :	Mihail Leucuța,	„ „	Somoșcheș.
Bibliotecar :	Ioan Cigariga	„ „	Cermeiu.
Controlor :	Ioan Tau,	„ „	Somoșches.

În comisiunea cenzurătoare nu s'a ales nime.

Biblioteca desp. numără 29 opuri în 41 volume dispunând spre acest scop și de 30 cor. în bani. Cassa specială a desp. are 42 cor. în bani gata. Față de anul trecut rezultă un spor de 3 opuri în 3 volume și 2 cor. la cassa specială a desp. (Eseb Nr. 42, 89, 93.)

E) *Despărțământul prot. Buteni.*

Are 33 membrii ordinari, 1 membru fondator și — membrii ajutători. De tot 34.

În decursul anului administrativ a ținut două conferințe : una de toamnă în *Buteni*, la 316 Nov. 1905 și alta de primăvară tot în *Buteni*, la 20 Iunie (3 Iulie) 1906. Conferința aceasta eră să se țină în *Bodești*, la 119 Aprilie 1906, cu care ocaziune se proiectase a se serbă și iubileul de 25 de ani de serviciu al confratelui nostru Nicolae Boșcaiu preș. al desp. prot. Soartea nemiloasă însă întervenind, confratele nostru prin pierderea neuitatei sale soții a ajuns în greu doliu și astfel iubileul proiectat, care eră să fie împreunat cu frumoase festivități, s'a luat dela ordinea zilei.

La adu. de toamnă s'a ascultat prelegerea practică din limba maghiară de Petru Perva, carea s'a declarat „succesă“, iar la conferința de primăvară, în lipsa prelegerilor din cauza feriilor mari, s'au luat la cunoștință indigetările metodice asupra fiecărui studiu de Dimitrie Micu, comisar consistorial de examene.

Disertațiuni s'au ținut 4 și anume :

„Cunoașterea individualității elevului, ca condițiune principală în educațiune“ de Ioan Roșu.

„Cauze cari oprimă chemarea învățătorului“ de Ioan Borlea.

„Despre învățământul scrisului“, de Iuliu Dublea.

„Rane sociale“ de Patriciu Covăciu.

S'a discutat și rezolvat toate chestiile atinse în circularul general al Comitetului central de sub Nr. 33 19056, luându-se următoarele concluze :

a) „Metodul sunetelor vii de Gabel“ nu-l află aplicabil în școalele noastre.

b) Neajunsurile atinse în disertația : „Necesitatea conștiinței și ambițiunei în activitatea învățătorului“ de Ioan Roșu, aflându-le îndeajuns motivate, le recomandă în atențiunea membrilor.

Rezultatul restaurării biroului din desp. pe noul period de trei ani este următorul :

Președinte : Nicolae Boșcaiu, înv. în Bodești.

Secretar : Ioan Roșu, „ „ Buteni.

Cassar : Patriciu Covăciu, „ „ B.-Șebeș.

Bibliotecar : Petru Perva, „ „ Buteni.

Controlor : Teodosiu Rafila „ „ Dezna,

În comisiunea cenzurătoare afară de președintele și secretarul desp. s'au ales : Ioan Borlea, Liviu Dublea, Petru Cociu, Ioan Ianciu, George Precupaș și Mihai Mihuț.

Biblioteca desp. numără 163 opuri cu 180 volume. Față de anul trecut se obsearvă un scăzământ de 4 opuri în 5 volume. Cassa specială a desp. din suma de 9 cor. 86 fil. în bani gata și 123 cor. în pretenziuni restante. Față de anul trecut un deficit de 6 cor. 87 fil. în bani și un scăzământ de 1 cor. în pretenziuni. Muzeul despărțământului numără 5 petri și 40 monete vechi. Față de trecut un plus de 7 monete vechi. (Eseb. nr. 56, 100, 102).

F) *Despărțământul protopopesc Radna.*

Are 29 membrii ordinari, 1 membru fundator și 2 membrii ajutători. De tot 32.

În decursul anului administrativ a ținut două ședințe una de toamnă și alta de primăvară. Adunarea de toamnă s'a ținut în *Pauliș* la 10/23 Octombrie 1905, iar adunarea de primăvară în *Totvaradia*, la 1/14 Mai 1906.

La adunarea de toamnă s'a ascultat prelegerea practică din Aritmetică cu clasa IV despre noțiunea frângerilor de conmembrul Traian Givulescu, iar la adunarea de primăvară s'a ascultat prelegerea practică din Istorie cu clasa VI despre starea Ungariei după lupta dela Mohács" de conmembrul Aurel Micu. Ambele sau declarat: „bine succese“.

Prelegătorii au fost trași prin soarte, iar temele date de mai înainte.

Dizertațiuni sau cetit trei și o prelegere practică:

„Starea învățământului religios-moral în școala confesională în trecut și acum“ de Damaschin Medrea.

„Școala practică“ de Iosif Stanca.

„Educațiune și nu instrucțiune“ de Traian Givulescu și

„Aduagerea frânturilor zecimale“ prelegere practică de George Pleș.

Prelegerea din adunarea a doua a despărțământului s'a mai lucrat în scris încă de 11 membrii.

Sa discutat și pertractat toate chestiile atinse în circularul general al comitetului central de sub Nr. 33/1905—6, luându-se următoarele concluze:

a) „Metodul sunetelor vii de Gabel“ din motive psihologice nu se recomandă

b) Asupra relexor atinse în dizertația: „Necesitatea conștiinței și ambițiunei în activitatea învățătorului“ de Ioan Roșu, să atrage atențiunea membrilor.

Restaurarea biroului din despărțământ, pe period de 3 ani, sa ezechutat cu următorul rezultat:

Președinte:	Protasie Givulescu,	învățător	în Soborșin.
Secretar:	George Pleș,	„	„ Bârzava.
Cassar:	Dimitrie Popovici	„	„ Cuvin.
Bibliotecar	Grigorie Caba,	„	„ Conop.
Controlor:	Dimitrie Iliș,	„	„ Cuvin.

În comisiunea cenzurătoare, pe lângă președintele și secretarul despărțământului, sau mai ales: Dimitrie Popovici, Simeon Neamțiu, Aurel Mircu, Traian Givulescu (Radna), Traian Givulescu (Pauliș) și Solomon Giurcoane.

Biblioteca despărțământului numără: 110 opuri în valoare de 122 cor. 05 fileri. Față de anul trecut să arată un spor de 2 opuri în valoare de 2 cor. 60 fileri. (Eseb. Nr. 54, 92).

G) *Despărțământul protopopesc Hălmagiu.*

Are 37 membrii ordinari, 1 membru fondator și 11 membrii ajutători. De tot 49.

În decursul anului administrativ a ținut două adunări: una de toamnă în *Dumbrăvița*, la 3/16 Noembrie 1905 și alta de primăvară în *Iosășel*, la 17/30 Mai 1906 cu ocaziunea examenului final.

La adunarea primă, s'a ascultat prelegerea practică din Aritmetică de Nicolae Hărduț învățător în Aciuța, tractând numărul 12. Tot cu acesastă ocaziune a ținut și învățătoarea Rozalia Cioara din Guravale o prelegere practică din limba română despre: „Copilul orfan și binefăcătorii săi“. Ambele sau declarat: „bine succese“.

Sau distribuit spre studiarea comisiunilor toate chestiunile atinse în circularul general al comitetului de sub Nr. 33 1905—6, cu însărcinarea, de a raporta conferinței de primăvară.

Actele referitoare la conferințele de primăvară însă, deși le-am reclamat de repetite ori, totuși abia numai în preseara prezentei adunări generale le-am primit. Din acest motiv apoi, ni este imposibil a relata mai în special despre activitatea acestui despărțământ protopopesc. Supunem însă actul primit deadreptul apretierii Onor. Adunări generale.

Biblioteca despărțământului *pe baza rapoartelor din trecut*, numără 236 opuri. (Eseb. Nrl 59, 146).

În fine relatăm cu bucurie, că toate conferințele noastre din despărțământul protopopesc au fost onorate prin prezența multor onorațiori în frunte cu toți tractualii P. O. D. protopopi.

III. Starea Reuniunii.

1) Reuniunea noastră are următorii membrii:

a)	În desp. prot.	Arad	47	ord.	9	fund,	și	19	ajut.
b)	"	"	Chișineu	32	"	1	"	3	"
c)	"	"	Șiria	33	"	—	"	3	"
d)	"	"	Boroșineu	22	"	—	"	1	"
e)	"	"	Buteni	33	"	1	"	—	"
f)	"	"	Radna	29	"	1	"	2	"
g)	"	"	Hălmagiu	37	"	1	"	11	"

(Eseb. Nr. 142) De tot: 233 ord. 13 fund. și 39 ajut.

2) Din raportul cassarului general să constată, că reuniunea noastră dispune:

a)	Bani gata	21	cor.	91	fil.
b)	Depozite	1263	"	17	"
c)	Restanțe de taxe	2699	"	12	"

(Eseb. Nr. 99). Suma: 3984 cor. 20 fil.

3) Biblioteca reuniunii constă:

a)	Biblioteca	centrală	din	270	opuri	497	tomuri.
b)	"	desp.	Arad	"	89	"	94
c)	"	"	Chișineu	"	138	"	138
d)	"	"	Șiria	"	31	"	31
e)	"	"	Boroșineu	"	29	"	41
f)	"	"	Buteni	"	167	"	185
g)	"	"	Radna	"	110	"	110
h)	"	"	Hălmagiu	"	236	"	236

De tot: 1070 opuri 1332 tomuri.

(Eseb. Nr. 140).

IV. Propuneri.

Cu scopul de a promova afacerile reuniunii, aflăm de bine a face următoarele propuneri:

1. Activitatea dezvoltată de reuniunea noastră, renumele de care să bucurăm între celelalte reuniuni ale noastre de asemenea natură din patrie, precum și progresele la cari a ajuns până astăzi, sunt strâns legate de numele actualului nostru președinte ordinar: *Teodor Ceonța*.

Muncă atidă și activitate abundentă a dezvoltat acest bărbat erudit și plin de abnegațiune și pentru a crește harnici muncitori în ogorul poporului, în ogorul culturii noastre naționale bisericești. Faptele lui vor ilustra frumoase pagini în istoria culturală a Românilor în general, iar în istoria reuniunii noastre în special.

Soarta fatală însă a făcut, ca acest apostol al școlii române, în urma activității lui prea laborioase, cu durerea în suflet, să se despartă de ceia-ce a avut el mai drag în viață, de noi și catedră.

Pentru meritele sale câștigate într'un lung șir de ani, *atât ca întemeiator și regenerator al acestei reuniuni, cât și pentru laborioasa lui activitate ca profesor la vechea noastră preparandă din Arad propunem: că astăzi, când în urma sinistrelor și prea dureroaselor împrejurări în cari să află el, ne vedem siliți a-ne subtrage de sub îndelungată și înțeleaptă lui conducere, în sămnul stimei și a grațitudinii noastre, dar și pentru-ca spiritul lui mare să planeze și mai departe peste modestele noastre lucrări: binemeritul nostru președinte ordinar și profesor *Teodor Ceonța*, să fie ales și declarat *primul membru de onoare al acestei reuniuni*.*

2. Pe baza motivelor invocate de noi în partea primă, sub punctul 4, a raportului nostru de față, propunem: sistarea organului oficios al reuniunii.

3. După-ce statutele reuniunii noastre în multe privințe nu lămuresc în deajuns unele chestii de importanță

pentru reuniune, propunem: compunerea și redactarea unui regulament general intern, în care să se precizeze toate aceste.

4. După-ce în chestia terminologiei nu toate desp. protopopești sau pronuțat și după-ce Ven. Consistor prin înaltul său rescript de dtto 720 Decembrie 1905, Nr. 1770 1905 urgentează rezolvarea acestei chestiuni, cu scopul de a-ne putea achită odată și noi de această afacere, propunem: distribuirea ei din nou desp. protopopești spre studiere și aprofundare.

5. Pentru purtarea unei evidențe cât mai ezacte a membrilor, comitetul reuniunii să se autorizeze a tipări coale anumite.

6. Pentru a tinde membrilor reuniunii posibilitatea unei călătorii de studiu la expoziția din București, în urma înțelegerii dintre noi și grupul inteligent aradan, care a proiectat o asemenea călătorie, comitetul propune: ca cei-ce doresc a luă parte, să se alieze sus numitului grup.

Pecica, din ședința ordinară a comitetului, ținută la 15/28 August 1906.

Iosif Moldovan,
vice-președinte.

Dimitrie Popoviciu,
secretar general.

Raportul comisiunii organizătoare.*)

Onorată adun. generală!

Comisiunea însărcinată cu cenzurarea raportului general al comitetului central, satisfăcând încredințării sale, are onoare a-și prezenta raportul său în următoarele:

În general comisiunea propune luarea la cunoștință a raportului de sub întrebare.

Adnex la protocolul ad. gen. din Pecica sub O).

Întrând în dezbateră specială, comisiunea propune :

Cu privire la punctul 6, unde se face amintire despre »Fondul diecezan de penziune înv.« nefiind afacerea nici acum deplin clarificată, se remână și pe mai departe ca chestie deschisă.

Ce privește punctul 7 din raport, unde e vorba despre proiectul de regulament general de cassă și bibliotecă, aceste să se transpună despărțămintelor spre dezbateră, dar și până atunci să se pună în aplicare în mod provizor.

Referitor la punctul 9 prin care comitetul Reuniunii apelează la adunarea generală pentru a află modalitatea de a da răspuns pozitiv întrebării, *că pe ce cale s'ar putea suplini lacunele atâtor manuale școlare*, comisiunea află ca cea mai acomodată modalitate: escrierea de premii din partea Ven. Conzistor și editarea lor prin tipografia diecezană, pentru-ca și în chipul acesta să se producă o emulație nobilă în sânul învățătorilor pentru literatura didactică.

În nex cu punctul 13 unde se face amintire despre enormele restanțe cari sunt pe la membrii Reuiunei, după ce încassarea lor la repetite încercări, nu s'au putut efep-tul pe cale pacinică, comisiunea află de bine a propune cu regret, încassarea acelor pe cale judecătorească.

Cât privește activitatea despărțămintelor, conziderând că dintre acestea în despărțământul Chișineu, cu excepțiunea alor 4 membri, toți ceilalți au denegat categoric subscrierea declarațiilor pentru asigurarea taxelor de membri, comisiunea propune: ca comitetul central să intervină la Ven. Conzistor, ca acesta la rândul său să aplice măsurile cele mai riguroase față de astfel de membri renitenți. — După aceea tot susnumitul despărțământ, precum și cel al Șiriei și Boroșineului întrelăsând a-și alege comisiunile cenzurătoare prevăzute în Statutele Reuniunei, să fie îndrumate a satisface acestei îndatoriri. —

Iar în despărțământul Buteni, după ce cifrele referitoare la starea bibliotecii și a casei nu cvadreează cu cele din anul precedent, atât bibliotecarul cât și cassarul să fie cerccați a-și aduce afacerea în ordine; — iar încât privește despărțământul Hălmagiu, după ce acesta nu numai acum, dar și în trecut a întrelăsat a trimite la timp raport despre activitatea sa, — prin ce se împiedecă mersul regulat al afacerilor Reuniunii — sub urmări disciplinare să se îndrume la împlinirea promptă și conștiențioasă a datorințelor sale.

Propunerile comitetului central comisiunea le recomandă spre primire, cu escepțiunea punctului 2, relativ la sistarea organului Reuniunii, și aceasta :

În conziderare că organul Reuniunii este un mijloc de a ne cvalifică și promovă interesele și aspirațiunile noastre.

În conziderare că susținerea lui este chestie de onoare și demnitate atât pentru fiecare membru în parte, cât și pentru toți împreună cu Reuniunea.

În conziderare că acesta și până acurna a făcut servicii bune Reuniunii.

Conziderând în fine că în lipsa acestui organ, chestii arzătoare învățătorești n'ar putea fi tractate astfel, precum cer interesele Reuniunii, comisiunea propune *editarea și pe mai departe a organului nostru oficios*; iar pentru asigurarea existenței lui, comitetul central să intervină la Ven. Conzistor, ca acesta la rândul său să constrângă pe toți membrii Reuniunii a solvi prețul de abonament, sub urmări disciplinare.

Dintre membrii absenți însinuați spre a se legitimă, comisiunea recomandă spre scuzare pe următorii: Constantin Lucaciu inv. în Finiș, Ilie Cristea inv. în Lunșoara și Cornelia Moldovan inv. în Hălmagiu. Acl observăm, că susnumita învățătoare și în anul trecut a absentat dela adunarea generală tot pe motiv de îmbolnăvire

ceeace însă pare curios. — Cererile de a fi scuzați : alui Ioan Marta inv. în Nădlac, Aurelia Körösladányi inv. în Nadăș, alui Teodosie Rafila inv. în Dezna, alui Ioan Leu inv. în Talpoș, alui Ioan Boșcaiu inv. în Socodor nefiind motivate conform concluzelor anterioare, comisiunea nu le recomandă spre primire.

În legătură cu acestea, și având în vedere, că Ven. Conzistor a dispus ca toți acei membrii cari absentează atât dala ședințele adunărilor tractuale, cât și dela adunările generale, fără a-și fi legifimat absența pe deplin, să li să detragă spesele de conferințe, — comisiunea propune, ca comitetul central să intervină la Ven. Conzistor, ca acele taxe să nu se întrebuițeze spre alt scop, ci să se pună la dispozițiunea Reuniunii, pentru a se folosi în favorul ei.

În fine ne ținem de plăcută datorință a propune adunării generale, ca atât comitetului central cât și biroului și în special agilului v.-președinte și laboriosului nostru primsecretar, să li-se exprime dela acest loc laudă și mulțămită protocolară.

Pecica' la 29 August n. 1906.

Ioan Roșu,
președinte.

Dimitrie Olariu.
raportor.

Elena Roja,

George Pleș,
membrii comisiunei.

Iosif Stancu.

Nr. 121 1905 6.

On. adun. generală !

În senzal §-lui 14, litera g) din statutele Reuniunii precum și în conformitate cu concluzele aduse în chestia

de ad. desp. prot. avem onoarea a vă prezenta următorul »Proiect de budget« pentru acoperirea cheltuielilor Reuniunii pe anul adm. 1906/7 :*)

1. Pentru editarea și tipărirea — organului oficial al Reuniunii 500 cor.

2. Pentru acoperirea cheltuielilor administrative la biroul central, casa centrală și biblioteca centrală 200 cor.

3. Remunerațiunea secretarului general al Reuniunii votată de ad. gen. din 1900 prin concluzul Nr. 28, litera D) pentru serviciile prestate 50 cor.

4. Tot în tenorul concluzului adus și amintit în punctul anterior, pentru restituirea cheltuielilor efective membrilor de comitet cu ocaziunea ședințelor ordinare — cor.

5. Pentru acoperirea adm. în desp. și anume :

a)	Despărțământul prot. Arad	15 cor.
b)	» » Chișineu	15 »
c)	» » Șiria	15 »
d)	» » Boroșineu	15 »
e)	» » Buteni	15 »
f)	» » Radna	15 »
g)	» » Halmagiu	15 »

Laolaltă 105 cor.

6. Pentru acoperirea cheltuielilor delegațiilor noastre la ad. gen. a-le Reuniunilor surori 50 cor.

7. Spese neprevăzute 10 cor.

Suma generală: 915 cor.

Pecica, din ședința ordinară a comitetului. ținută la 15|28 Aug. 1906.

Iosif Moldovan,
vice-președinte.

D. Popoviciu,
secretar general.

*) Adnes la prot. ad. gen. sub S).

Raportul casarului.*)

Onorate adunare!

Pe baza încasărilor făcute în anul trecut, am legat mari speranțe pentru anul acesta și eram de firma credință, că de altădată voi putea veni cu un raport cu mult mai satisfăcător, ca și acela. Dar zicala aceea: „Omul propune și Dumnezeu dispune“. Și noi ne-am ales numai cu speranța. Decât numai, că speranțele nu sunt suficiente pentru funcționarea regulată a reuniunii noastre. Aci se recer mijloace materiale, pentru a putea lucra și produce rodirile ce se așteaptă dela ea.

Rog deci On. adunare, să binevoiască a îndrumă comitetul reuniunii, a folosi toate mijloacele legali, pentru încasarea taxelor.

Despre starea casei cu finea anului 1905, am o noare a prezentă următorul Rațiociniu :

Rațiociniul

Reuniunii învățătorilor rom. gr. or. din prot. I—VII. despre toate venitele și spezele Reuniunii, începând dela 1 Ianuarie, până la 31 Decembrie 1905.

Nr. curent	Numirea venitelor	A fost se incurgă		A incurș		A rămas a se incassa	
		cor.	fil.	cor.	fil.	cor.	fil.
1	Remănența casei	16	99	16	99	—	—
2	Abonamente la jurnalul Reun.	54	50	54	50	—	—
3	Pentru fondul de editare . . .	268	12	268	12	—	—
4	Pentru diplome	120	—	120	—	—	—
5	Pentru prem. celei mai bune dis.	50	—	50	—	—	—
6	Din pedepse	32	—	32	—	—	—
7	Pentru almanachul reun. învăț. din dieceza Caransebeș . . .	33	—	33	—	—	—
	Transpunere :	574	61	574	61		

*) Adnes la prot. adun. gen. sub T).

Nr. curent	Numirea venitelor	A fost se incurgă		A incurs		Arămas a se incassa	
		cor.	fil.	cor.	fil.	cor.	fil.
	Transpus :	574	61	574	61		
8	Interese după bani elocați la „Victoria“	46	17	46	17		
9	Dela „Victoria“ din depuneri	1263	17	—	—	1263	17
	Taxe de memb. după prot. anume						
10	Protopopiatul Aradului	478	—	58		420	—
11	„ Buteni	354		33		321	—
12	„ Boroșineu	378		23	88	354	12
13	„ Chișineu	308		35		273	—
14	„ Hălmagiu	886	—	57	—	829	—
15	„ Radna	351	—	37		314	—
16	„ Șiria	184	—	46	—	138	—
17	Dela membrii fondatori	180	—	160		20	—
18	Dela membrii aujători	50	—	20	—	30	—
	Suma	5052	95	1090	66	3962	29
	Detrăgându-se spesele			1068	91		
	rămâne			21	91	3962	29
	care se află elocată și anume :						
	a) bani gata			21	91		
	b) elocați la „Victoria“			1263	17		
	c) taxe restante			2699	12		
	De tot			3984	20		

Nr. curent	Numirea speselor	A fost a se plăti		S'a plătit	
		cor.	fil.	cor.	fil.
1	Spese administrative	350	05	350	05
2	La „Victoria“ s'a elocat	344	29	344	29
3	Tipografiei diecezane				374
	Suma				1068

Arad, la 31 Decembrie 1906.

Iosif Moldovan,
președinte.

Ioan Vancu,
controlor.

Iuliu Groșorean,
casier.

Raportul bibliotecarului.*)

Onorat presidiu !

Primind la anul 1903, dela adunarea noastră generală noua însărcinare plăcută, în ai conduce afacerile bibliotecii, și după puțină a stărui de o parte la buna ei aranjare, iar de alta parte la folosirea ei, în scopul menținerii ce o are.

Vă rog binevoiiți a primi dela mine în acest respect, și a prezenta onoratei noastre adunări încă odată următorul meu

Raport.

În adnex I. : vă alătur Indexul actelor.

În adnex II. : alătur Registrul, cărților din centru și din toate despărțămintele.

Indexul arată în 11 puncte afacerile ce ni-a venit în acest period, privitor : de arendarea bibliotecii, de convocarea la ședință, și darea rapoartelor recerute, de corespondențele avute cu unii-alții colegi în a le pune la dispoziție cărțile cerute.

Privitor de primirea registrelor de bibliotecă, dela despărțămintele care au întârziat cu darea lor, și inducerea acestor registre în registrul general.

Privitor de sporirea unor altor biblioteci, solicitarea despărțământului din Hălmașiu în, a ne da registrul bibliotecii, cu care a întârziat mult timp.

Privitor de raportul ce l-am dat pentru Adunarea din Șiria, primirea registrelor din Hălmașiu și Radna, abea în în 1905, în registrarea și înapoierea acestora onoratului presidiu.

Privitor la registrul alfabetic a-l bibl. ce l-am predat în anul 1905 ca operat gata, în ședința din 8 Iulie, spre scopul de mult dorit de a se tipări și a se distribui între colegi, că cu aceasta modalitate să punem biblioteca în

*) Adnes la protocol sub U).

serviciul nostru, și pe urmă privitor la ordinul dat de înaltul minister sub Nr. 37848/1906.

Registrul în partea sa arată starea următoare:

I. La biblioteca centrală	270	opuri	497	tomuri
II. Desparțământul Arad	89	»	94	»
III. » Șiria	31	»	31	»
IV. » Radna	110	»	110	»
V. » Chișineu	138	»	138	»
VI. » B.-Ineu	29	»	41	»
VII. » Buteni	167	»	185	»
VIII. » Halmăgiu	236	»	236	»

Cu totul : 1070 opuri 1332 tomuri

Această stare a bibliotecii este care a fost și la 2 Iuliu 1905 și carea ca bibl. general o am subsemnat la fine fiecărui registru.

De an până astăzi nu au urmat nimic, nici o schimbare.

Primiți vă rog acest raport și când vă rog să binevoșiți al înainta onor. adunări totodată vă rog să-mi căști-gați la el consânțământul onor. adunări întru recunoașterea activității mele conștințioasă, că zic, că însărcinării ce m'a făcut onor. adunare, conștințios și deplin am răspuns.

Curticiu, 1906 August.

Florian Cioba,
bibliotecar.

Raportul controlorului.*)

Onorată adunare generată!

În calitate de controlor a reuni. noastre învățătorești censurând socoșile reuni. protocoalele și ziuarul de casă am aflat cu finea anului 1905 :

1. Reuniunea are membri ordinari	233
» » » ajutători	39
» » » fundatori	13

*) Adnes la protocol sub V).

2. Conform ziarului principal (ziuarul de cassă) am aflat că averea reuniunii constă din

a) bani gata în cassa reuniunii	21·91
» » elocați la «Victoria»	1263·17
taxe restante la membrii	2699·12

Suma totală : 3984·20

Acest rezultat mă îndeamnă a face propunere on. ad. ca să aducă conciuș prin carele cu cea mai mare rigoare să se procedă față de membrii cari nu-și fac datorința pentrucă aceasta împrejurare ne silește în parte a stă în loc, ba a stagnă în afacerile noastre. Dacă starea aceasta tristă se continuă, organul reuniunii nu se va mai putea ecită, ceia ce ar fi spre rușinea noastră.

* A r a d , 29 Decembre 1905.

Ioan Vancu,
controlor.

Raportul comisiei de școntrare.*)

On. adunare generală!

Comisia școntrătoare de cassă întrunindu-se în ședință, are onorul a Vă face următorul raport:

Conform actelor a fost să incurgă	5052 cor. 95 fil.
a incurs	1090 „ 66 »
Rest :	3962 » 29 »
Din suma incursă de	1090 Cor. 66 fil.
s'a spesat	1068 » 91 »
Bani numerari s'au aflat	21 » 91 »
Depuneri la banca Victoria sunt	1263 Cor. 17 fil.
lar restante de taxe și abonam.	2699 » 12 »
Reun. dispune deci de tot de	3984 » 20 »

Comisiunea constată neglijință și neinteres în ceea ce privește solvirea taxelor, din care motiv se vede îndemnată a face următoarea propunere:

*) Adnes la protocol sub Z).

On. Adun. generală se plenipotențeze comitetul central, ca taxele restante să le încasseze pe calea procesului.

Aflând comisiunea toate actele de cassă și controlă în ordine exemplară propune a se da ambilor funcționari absolutoriul pe lângă mulțămită protocolară.

Pecica, la 30 Aug. 1906.

T. Cherechean m. p.
președ.

Dimitrie Boar m. p.
raportor.

Nicolau Costea m. p.
membrul comisiunii.

Propunere.*)

Onorată adunare generală!

Fraților colegi!

Făcându-mi socoteală de timpul în care trăim, de înalta misiune ce o are învățătorul rom. conf., de vitregitatea sorții sub carea trebuie inv. rom. conf. să trăiească, de scopul ce'n general îl urmărim și de rezultatele mârșave ce peste tot le obținem, — nu pot să nu-mi ridic cuvântul aici în adunarea generală și nu voi încetă până când voi afla la loc competent resunet meritorial și sum de credință că întreg corpul învățătoresc va fi cu mine de un acord; drept aceea voi începe așa: A bătut oara aceea în carea trebuie să scoatem sabia, s'o ascuțim și în carne viie să tăem pentru a nimici cu desevărsire pe dușmanul carele stă cu săgeata morții în mână, îndreptată spre inimile noastre spre a-ne face incapabili de a trăi și desvoltă precum timpul imperativ dela noi pretinde.

Când încep cu aceste cuvinte veți crede fraților că voesc a vă sfătui să fiți revoluționari, — Doamne ferește! Căci, ce și cine suntem noi? Noi suntem fraților învățători creștini, suntem pionerii culturii, gregarii națiunii

*) Adnes la protocol sub X.)

și ca atari datorința noastră este cultivarea poporului, iar scopul bună starea și înaintarea poporului prin cultură.

Totuși iarăși zic »a sosit timpul să scoatem sabia« și carea este sabia noastră? Cuvântul, țaria cuvântului! Aceasta armă are să fie de acum înainte țaria tuturor popoarelor. Cu puterea cuvântului este a să face pace între cele mai mari puteri, — cu puterea cuvântului să vor cucerii bunuri și drepturi omenești și firești. Pe cei mai înverșunați și neimpăcați dușmani ai noștri și ai cauzei noastre, prin puterea cuvântului desarmându-i, vom să-i învingem.

Să vedem fraților! Cine sunt acei dușmani ai noștri? Trist dar adevăr că ajungem la răspunsul, că acei dușmani sunt: »Indolența și nepăsarea« noastră și prin aceea, cauza noastră sfântă și de un interes atât de prețios, pe îndelungat timp baltă rămâne, iar soartea învățătorului rom. conf. rămâne în stadiul vechiu. Pentru-ce se întâmplă aceasta așa? Pentrucă nu ne facem socoteală, că noi, nu numai pentru prezent, ci mai mult muncim pentru viitor, — Prin urmare nu avem pentru-ce ne miră că soartea noastră nu se ameliorează și prin a noastră și a poporului nostru.

.e lângă indolență și nepăsare, mai avem o însușire carea, întru cât de-o parte este frumoasă și nobilă, pe atât e de rea și dăunoasă de alta parte și adecă: învățătorul rom. conf. este prea modest și în modestia lui chiar deacă și are necazurile și lipsele sale, fiecât de arzânde — mai preferaște a suferi și îndura ori ce, decât să aște cineva despre nevoile cu cari să luptă.

Toate însă trec pe conta instrucțiunii pe conta cultivării unei generații. — Aceasta e o pagubă națională carea nu o poate prețui nici un matimatic din întreagă lume — tot asemenea în cazul contrar nu s'ar putea prețui câștigul național.

Ce zice scriptură? Bate și țu-se va deschide! Caută și vei afla! Iar poetul Luminează-te și vei fi!

Nainte de-a bate ca să misă deschidă etc. să repețim sentința marilor dascăli ai veacului al 18-lea cari au zis »Bunăstarea și fericirea popoarelor întotdeauna depinde dela creșterea, luminarea și cultivarea lor rațională.

Pretinsa creștere, luminare și cultivare, adevărații luminători, adevărații învățătorii, o vor putea obține numai atunci, când învățătorul rom. conf. nu va da nici de un obstacol; nici de-o pedecă. La aceasta stare fericită pot ajunge numai aceia învățători, cari sunt la culmea misiunii.

În adevăratul înțeles la culmea misiunii sale poate fi acel învățător carele e scutit de grijile lumesti, prin bunăstarea lui materială și va elupta independența personală și familiară.

Cred, că e de prisos a demonstra întru cât corespunde aceasta adevărului, — căci cred că toți sunteți despre aceasta convinși, cumcă, cu cât cineva 'n virtutea poziției sale materialicește stă mai bine, cu atât e mai liniștit și independent întru împlinirea scumpei sale misiuni și din contră, cu cât cineva materialicește stă mai slab, încât să luptă cu neajunsurile, — cu atât viața lui fiind torturată de greșile familiare, nu va putea nici odată cu recerută sfintenție și conștiință satisface naltei sale misiuni și în școală și afară de școală.

Iată dar aici vedem pe dușmanul de moarte al învățătorului rom. Pe acest dușman avem să-l scoatem din mijlocul nostru, ba dacă să poate să-l ucidem, ca să nu să mai încuibezze nici în jurul nostru. Cum îl vom alungă? Cum îl vom ucide?

Cu sabia noastră? Cu puterea cuvântului. Aceasta ne este arma noastră, de altă armă noi nu dispunem.

Poftim fraților colegi! Priviți de jos în sus și vice-versa, în toate păturile societății nu vom afla oficianți mai slabi dotați, decât pe înv. rom. conf. și de multeori și 'n multe locuri și aceasta slabă dotație e foarte neregulat primită.

Poftim între așa împrejurări a fi cum se cade și la culmea misiunii. — Nu e mirare de loc chiar desparținea unora.

Destul a fost! Lăsavom la o parte indolența, lăsavom modestia și vom strigă în lumea mare, ne vom plânge mic și mare, tineri și bătrâni, toate neajunsurile noastre, în parte singuratici, în general prin conferințele tractuale și prin adunarea generală, nu vom încetă a ne spune toate necazurile ce întimpinăm, că să știe mai întâi susșitorii școalelor noastre, mai marii noștri și deputații noștri sinodali și congresuali, în corporațiuni sfânta datorință avem a ne reprezenta prin bărbații noștri cari cunosc din temelie toate durerile și necazurile învățătorilor și a școalei conf. și în fine să știe și ablegații noștri, ca prin trănși plângerile noastre și justele noastre tânguiri să se audă și în parlamentul țării, căci dacă nu azi doară mâni, iar dela un timp și cuvântul nostru trebuie să aibă resunet.

Am văzut cum soartea oficianților sau ameliorat prin adausul personal de 40%^o percente. Cum soartea preoților sau ridicat prin congrua. Numai învățătorul român e fiu mașter, el numai datorință peste datorință are și ise împun. — Pentru cea mai mică greșală, cea mai severă responsabilitate, dar de ameliorarea sorții lui nime nu poartă nici o grige.

Din păturile societății multe elemente prin grevă au probat a-și îmbunătăți soartea, — unii au și ajuns la rezultate satisfăcătoare. Noi însă lumizători ai poporului, nu vom intra în grevă, ci muncind din greu în via Dlui, nu vom încetă a ne plânge necazurile noastre, până ce se vor convinge nu numai susșinatorii școalelor noastre, ci și factorii principali cari guvernează și conduc destinele țării.

Concluziunea de aci este: Să nu hezităm, ci să cerem, ba să pretindem, căci nimic injust nu pretindem, numai după echitate și dreptate, ca soartea noastră în interesul națiunii și a patriei să se amehoreze.

Drept aceea cari ar fi dorințele noastre? Dorințele noastre juste cari poftesc cât mai urgentă vindecare sunt:

1. Regularea salarelor învățătoarești și staverirea minimalului la 800 cor. Cvarțir grădină de legume și lemne.

2. Tot la 5 ani de serviciu în una și aceeași comună 10°/_o adaus personal

3. Revizuirea legilor de penziune și anume: reducerea anilor de serviciu dela 40 la 30 maximum la 35, iară partea aceea care tractează despre susceperea la fondul de penziune și anume acel liniat carele dispune ca învățătorul definitizat numai la etatea de 21 de ani poate fi suscept la fondul de penziune — să fie scos din vigoare, modificându-se astfel: ca fiecare învățător să fie luat la fondul de penziune dela datul întroduceri în funcțiune.

4. Din conziderare, că beneficiul învățătoresc în cele mai multe comune: în parte constă și din pământ, la staverirea sumelor cu cari învățătorul să fie suscept la fondul de penziune ca cază de penziune în cele mai multe locuri pământul beneficial al învățătorului s'a calculat după venitul catastral, iar nu după un calcul mediu prin ce toți învățătorii aceia sunt păgubiți de oarece baza catastrului este tot cea veche, iar timpul a sporit și ridicat spesele de trai și în proporție și venitul pământului este mai mare prin urmăre: să se facă din adunarea generală pașii necesari pe calea sa, până la ministru ca prin o ordinanță ministerială să se staverască venitul pământului tot la 5 ani.

Mi-am fîint de datorință, aceste necazuri învățătoariști a-le atinge aici în adunarea generală, rugând pe onorata adunare generală, după meritul acestei idei ai da aprețiarea meritată și întru cât o va alla de oportună să o privească de a sa.

Mai departe mulțamind onoratei adunări generale pentru paciința cu care am fost ascultat, ca de încheere îmi permit a face o interpelație și anume:

Domnul vice președinte carele spre lauda și fala noastră dăscălească este totodată și asesor consistorial în senatul școlar, în interesul adevăratei culturi religioasă a generațiunei noauă concrezute să binevoiască a ne da des-

lucire; cum stăm cu ordinul consistorial referitor la propunerea religiei și ce avem de făcut, căci nu ni permis a stă locului.

Nu ni permis cu atât mai vârtos, cu cât catihelii, onoare escepțiunilor, mai peste tot nu 'și împlinesc datorința, și aceasta merge pe contul instrucțiunei.

Ioan Vancea,
Învățător.

Informațiuni.

Noaua lege școlară votată de dieta țării, primind și prea înalta sancționare, cu 1 Iuliu a. c. s'a pus în aplicare. Ministrul cultelor și instrucțiunei publice, a emanat, în chestia executării, ordinațiune cătră comisiile administrative și cătră superioritățile școalelor confesionale. Învățătorii noștrii confesionali, cu privire la drepturile și datorințele ce li se impun, vor aștepta în liniște înțeleptele dispozițiuni a-le Venerabilului Consistor.

Penziunea învățătorilor. La fondul de penziune regnicolar au fost susceptuți o mulțime de învățători de la datul însinuării petițului și nu dela începutul funcțiunei lor. Un învățător confesional carele ș'a început serviciul pe baza diplomei în anul 1884, ș'a înaintat petitul la fondul de penziune abia în anul 1894, va se zică cu 10 ani mai târziu. — Ministrul, bazat pe ordinațiunea sa 37290-1892, la susceptut la fond dela 1894, adecă dela datul însinuării. Contra acestei dispoziții, învățătorul numit a însinuat recurs la judecătoria administrativă, carea a stabilit îndreptățirea numitului învățător la penziune, dela 1 Septemvrie 1884, adecă dela începutul funcțiunei sale, de când are și diploma de învățător, îndatorindu-l se solvească taxele și pe cei 10 ani trecuți. În motivarea sentinței se accentuază: „Nici o lege nu decretează, că timpul petrecut de fapt ca învățător se fie computat numai dela datul înscrierii“. — Învățătorii scurtați în drepturile lor, provocându-se la sentința judecătoriei administrative (Közgazgatási bíróság) cu Nr. 236-1906, să ceară fără amânare regularea susceperii lor la fond, dela începutul serviciului.

Diplome. Cu datul de 1.14 Mai a. c. s'a estradat din partea prezidiului Reuniunii diplomele de membru următorilor Domni: Dr. Aurel Grozda avocat Buteni, George Purcariu asesor consistorial Arad, Dimitrie Birăuț proprietar de Tipografie Budapesta, toți trei *membrii fondatori*; Ioan Mladin Comlăuș, Petru Eleneș Groș, Nicolau Botici Almaș, Savu Crișan Șiria, Simeon Crăciunescu Șoimos, Maria Precupaș Arad, Dimitrie Micu Șeitin, Protasiu Givulescu Soborșin, Ioan Suciu Căpruța, Ilie Cristea Lungșoara, Georgiu Lupuț Soroság, Teodosiu Rafila Dézna, Iuliu Butar Seleuș, George Popa Drăucz, Ioan Hui Șiria *membrii ordinari*; Blaș Codrean Radna și Alexandru Florea Dumbrava *membrii ajutători*. Diplome gata dar neexpedate au Domnii: Traian Givulescu Radna, Dimitrie Iliș Cuvin, Ioan Antal Nădlac, George Ruf Zarand, Vasilie Augustin Boroșineu. și le vor pute primi numai după ce vor comunica prezidiului datul susceperii lor în Reuniune, ca să poată fi aflați mai ușor în anale. Cu acesta sa ezauriat lista celor ce până acum s'au însinuat pentru diplome. Deacă s'ar afla vre'un membru care încă n'a primit diploma, de și a solvit taxa, este rugat a se adresa în aceasta afacere prezidiului prin o cartă de corespondență.

Ordinațiuni Consistoriale. — În decursul anului școlar 1906/7 Ven. Consistoriu diecezan din Arad a emis următoarele ordinațiuni cu privire la afacerile școlare. Sub Nr. 2630/1906 s'a dispus solvirea regulată a salarelor învățătoresți. — Sub Nr. 2634/1906 se ordina catihizarea elevilor dela școalele confesionale prin preoți. — Sub Nr. 4928/1906 se normează procedura cu privire la ameliorarea frecvențațiunei. — Sub Nr. 5958/1906 se ordina arangierea festivității școlare în ziua aducerii osemintelor lui Georgiu Rákoczy în patrie. — Sub Nr. 3897/1906 se ia act despre examenele distinse din anul trecut. — Sub Nr. 2633/1906 se ordina inactivarea și ținerea regulată a prelegerilor în ș oala de repetiție. Sub Nr. 2964/1906 se comunică dispoziția Ven. Consistor mitropolitan în meritul convocării unei anchete învățătoresți și se ordina alegerea delegaților. — Sub. Nr. 7709/1906 se comunică rezultatul întrevvirii Ven. Consistor la comisia administrativă, în meritul rapoartelor biseptămănale adnexe la anuar și compuse în limba română și maghiară. — Sub Nr. 3789/1906 se normează

compunerea uniformă a actelor de dotațiune învățătorească. — Sub Nr. 5201/1906 se pune la dispoziția școalelor normativul de procedură pentru îmbunătățirea învățământului. Sub Nr. 153 1907 cu privire la stările școlare din Arad, — se concede împărțirea și instruirea școalelor prea împoporate în două grupe instruând în prelegeri semizilnice. — Sub Nr. 2314/1907 se denulesc comisarii de examene. — Sub Nr. 2766 1907 se ordina serbarea jubileului de 40 de ani al Măiestății sale regelui. — Sub Nr. 2441/1907 s'a recomandat harta Ungari-i divizată în comitate mobile de Dr. Francisc Schuler.

Conferințe. *Invățătorii despărțământului protopopesc Arad* s'au ținut conferința de primăvară la 16 29 Iunie a. c. în *sala festivă a seminarului diecesan din Arad*. Conferința s'a prezentat prin delegați la I. P. S. Domn Episcop *Ioan I. Papp*, spre a-l invita la ședință și spre a-i prezenta omagiile și sentimentele de grațitudine și devotament. Ilustritatea Sa împiedecat de afaceri importante și urgente, n'a putut satisface invitării, dar împărțășind învățătorimea de binecuvântarea sa arhierescă, i-a asigurat despre părinteasca sa dragoste și interesare. — Conferinței i-a preimers examenul festiv al școalei de praxă dela preparandie, care a servit de bază unei discuțiuni interesante și foarte instructive. După examen s'a vizitat expoziția lucrurilor de mână (slöjd), apoi s'a deschis conferința prin cuvântarea foarte frumoasă — despre situațiunea actuală — a prezidentului de despărțământ *Ioan Vancu*. Disertațiunile: „*Importanța elementului străin în limba română*“, de Ioan -Costa profesor preparandial — care a servit învățătorimei studiu foarte interesant; — „*Rolul dascalului român în literatura populară*“, de de Nicolau Ștef; și „*Desvoltarea puterii tehnice la copii*“, de Ioan Ardelean: fiind ascultate cu mult interes și aclamate sentimental, sau transpus comitetului central ca material pentru adunarea generală, eventual pentru organul reuniunii. Conferința a fost onorată de prezența Mag. Sale Dlui *Vasiliu Goldiș* deputat dietal și secretar konzistorial în calitate de comisar de examene și de întreg corpul profesoral dela seminarul diecesan, în frunte cu P. C. Sa Dl director *Roman R. Ciorogariu*, protosincol.

Invățătorii din *despărțământul Șiria* s'au întrunit în conferință la 9 Aprilie în comuna *Mâsca*. Prezenți aproape toți învăță-

torii din tract și o frumoasă cunună de oaspeți în frunte cu protopopul inspector *Mihai Lucuța*. Conferinței ia premers bine succesa prelegere din Geografie și Istorie ținută de învățătorul locului *N. Muntean*. Președintele despărțământului dl *Alexiu Doboș*, prin o cuvântare foarte potrivită — făcând aluzie la situația grea în care se află școala confesională — îndeamnă pe învățători la muncă tot mai stăruitoare spre a putea stă și în viitor la culmea misiunii, dechiară conferința de deschisă. După deliberarea afacerilor curente, s'a făcut obiect de studiu planul de învățământ și s'au luat mai multe concluze, vrednice de laudă, în interesul școlii și a învățământului nostru confesional.

Despărțământul Boroșineu — sub președinția domnului *Pavel Dârlea* — ș'a ținut conferința de primăvară în comuna *Mănerău* la 1/14 Mai a. c. S'a ascultat prelegerea în școala învățătorului *Toma Sirca*. S'a preles tema din exercițiile verbali maghiare „A könyv”. S'a discutat planul de învățământ și ș'au rezolvat afacerile curente. — Din motiv necunoscut au lipsit dela conferință aproape jumătate din membrii.

Învățătorii *despărțământului protopopesic Chișieiu* s'au ținut conferința de primăvară la 7/20 Iunie a. c. în frunțașă comună *Curtici*. Conferința au fost onorată de prezența P. On. domn protopop, membru fondator al Reuniunii *Dr. Ioan Trailescu*, comisarul consistorial *Vasilie Bogoi*, preoții locali *Grigoriu Mladin* și *Ioan Nicorescu* și alți frunțași din comună. S'a ascultat examenul școlii conduse de învățătorul *Mihai Dragoș*, apoi, după interesantul cuvânt de deschidere rostit de președintele desp. dl *Dimițriu Boar*, s'a cetit și primit operatele: „*Discuțiuni asupra planului de învățământ*” de *Dim. Boar*, „*Terminologia studiilor fizico-chimice*” de *Ioan Crișan* și prelegerea practică: „*Cain și Avel*” de doamna învățătoare *Lucretia Ambruș*; și s'au executat toate afacerile administrative. Conferința proximă se va ține în *Otlaca*.

Despărțământul prof. Radna, s'a ținut binesuccesa sa adunare de primăvară în comuna — *Căpruța*, la 3/16 Mai a. c. Prezenți toți membrii desp. cu excepțiunea alor doi inși. Prelegerea de model a ținut-o învățătorul din loc, *Ioan Suci*, cu elevii proprii din aritmetică, despre Nr. 10. Adunarea despărțământului a declarat prelegerea „bine succasă”. Președintele, *Protasie Givulescu* a

deschis adunarea printr'un discurs frumos și avântat, acoperit de dese aplauze. S'au rezolvat toate afacerile cuvenite. „Planul de învățământ” s'a supus aprecierii comisiunii literare a despărțământului. S'au citit toate rapoartele: general, de cassă și bibliotecă și s'au luat la cunoștință. Conmembrul, — *Petru Binchiciu*, a citit o prea succasă lucrare — „*despre pedepse*”, în care autorul într'o formă de tot originală își expune vederile sale privitor la aplicarea acestora în educațiune. Adunarea aprețiind această lucrare, a recomandat-o comitetului central pentru a o suscepe în programa proximei adunări generale. Cu această ocasiune, membrii desp. și-au împlinit și o sacră datorie față de memoria celui mai vrednic și mai activ fost prezident și membru de onoare al Reuniunii, a fericitului în domnul: *Teodor Ceontea*, servind cu toată solemnitatea un părăstas pentru odihna lui, la care au participat în corpore toți membrii despărțământului. Tot cu aceasta ocaziune, vrednicul preot din Căpruța: *Dimitrie Maci*, dând și de astădată dovadă despre sentimentele sale față de cauzele noastre școlare, s'a înscris de membru fondator al Reuniunii. Proxima adunare se va ține în comuna *Șoimos*.

Despărțământul protopopesc Buteni a „Reuniunet învățătorilor români aradani”, și-a ținut conferința de primăvară în 9 Mai n. 1907 în comuna Buteni, la școala de sub conducerea învățătorului Ioan Roșu. După premergerea chemării Duhului Sfânt — celebrată de preotul Iuliu Bodea din loc — cei prezenți, în frunte cu P. O. Domn Ioan Georgia pprezbiter și inspector de școale, s'au adunat în școala de băceți, unde au ascultat prelegerea din istorie despre „*Ștefan cel Mare Domnul Moldovei*” ținută de învățătorul Ioan Roșu, cu elevii clasei a V-a. Prelegerea a fost ascultată cu plăcere și interes și a fost primită cu aplauze. La propunerea președintelui prelegerea a fost declarată din toate punctele de vedere, de model, votându-i-se prelegătorului mulțumită protocolară. S'au discutat toate chestiile cuprinse în circularele comitetului central și s'au înscris de membri fondatori — între aplauzele tuturor membrilor — spectatul Domu *Dr. George Popa* avocat în *Buteni* și On. Domn *Virgil Mihulin* preot în *Comlăuș*.

O plăcere deosebită a produs în sinul învățătorilor prezența și la aceasta ședință a părintelui *Tr. I. Magier* din *Saturâu*, acest

preot devotat al școalei române, care nu întrelasă o singură ocaziune de a participa în locul unde vorbă e de interesele vitale ale neamului său. Acest preot în adevăr își înțelege bine chemarea.

Dă-i Doamne sănătate și viață îndelungată!

Seara s'a ținut concertul, dat de reuniune, — în favorul gimnaziului din Brad, — care în toată privința a succes bine.

A produs mult haz declamațiunea învățătorului P. Perva „*Un examen din bătrâni*“ de R. Bortoș, iar „*Moșul la drum*“ cor bărbătesc cu solo (acesta cântat de învățătorul Ioan Roșu) și cor mut, la dorința publicului, au fost repetate. — După detragerea speselor avute atât cu proiectatul concert din Bodești (a. trecut) cât și cu acesta de acum, a rămas un venit curat de 42 cor. care s'a și trimis destinațiunei.

Despărțământul Hălmașiu și-a ținut conferința de primăvară sub prezidiul învățătorului Mihai Vidu, la 27 Aprilie (10 Mai) a. c. în comuna Ciuciu.

† **Felicia Ceontea**, adorata fică a valorosului fost prezident al Reuniunii noastre Teodor Ceontea, frântă de durerea decurând decedatului ei tată — în primăvara vieții sale anul al 18-lea al etății, Joi în 19 April n. a. c. și-a plecat capul spre vecinică odihnă, lăsând în greu doliu pe nemângăiata sa mamă și pe iubiții ei soră și frate. Inmormântarea s'a făcut în sâmbăta patimilor dimineața la 10 ore asistând aproape întregă inteligența din Arad. Prohodul s'a servit de preoții locali sub conducerea Mag. S. dl Augustin Hamsea arhimandrit și egumen al mănăstirei Hodoș-Bodrog, care a rostit și cu aceasta ocaziune o cuvântare, adevărat balsam vindecător pentru inimile greu încercate. Carul mortuar a fost încărcat de o mulțime de cununi puse pe catafalcul scumpei decedate de membrii familiei și admiratorii ei cunoscuți, dintre cari ni-am notat aici următoarele:

„Adoratei și în veci neuitatei mele fice“.

Greu încercata mamă.

„Scumpei noastre Felicii“.

Nemângăiații frați: Emil și Minerva.

„Neuitatei nepoate Felicia“.

Mătușa Silvia și unchiul Abrudan.

„Iubitei noastre Felicii, un ultim și dureros adio!“

Amos, Athene, Olga și Dr. Virgil Paguba.

„Neuitatei nepoate Felicia“

Mătușa Silvia și unchiul Abrudan.

„Iubitei noastre Felicii un ultim și dureros adio“.

Amos, Atena, Olga și Dr. Virgil Pagubă.

„În urma ta lacrimi rămân“.

Vioara, Horti, Ionel.

„Înțeleptei nepoate“.

Sever și Adi.

„Scumpei noastre Felicia“.

Hortenzia și Vasiliu Paguba.

„Fie-ți îngerii aproape“.

Tinerimea din Arad.

Reuniunea învățătorilor s'a reprezentat prin toți învățătorii din loc, în frunte cu actualul prezident, exprimând greu încercărilor consământul lor de durere.

Cântările funebrele au fost frumos executate de corul seminariai sub conducerea dlui profesor Trifu Lugoșan, petrecând pe adormita în Domnul până la locul de vecinică odihnă.

Dormi în pace suflet nobil!

† **Simeon Albu** învățător emeritat, după 37 ani de serviciu în frunțașă comună Cermei, în etate de 55 ani, după lungi și grele suferințe, în 7 April a. c. și-a dat sufletul în mâinile creatorului.

Să-i fie țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

† **Ana Vilhelmina Costa** născută Blaskovits, iubita soție a dlui profesor preparandial și membru al Reuniunii noastre învățătoarești, Ioan Costa, la 4/17 Iunie a. c. după un morb scurt și-a dat nobilul suflet în mâinile creatorului, lăsând în greu doliu pe adoratul ei soț și două fetițe. Osemintele scumpei defuncte s'au așezat spre vecinică odihnă la 5/18 Iulie în cimiterul gt.-ort. român din F. Bator. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată, iar întristaților ei următori Dumnezeu să le recompenzeze pierderea prin darurile sale cele bogate.

Spriginitorii învățătorilor: Cu deosebită bucurie am primit știrea, că valorosul preot român din Șimand dl Augustin Beleş, precum și Domnii Dimitrie Maci preot Căpruța, Virgil Mihulin preot în Comlăuș (O. Szt. Anna) și Dr. George Popa adv. în Buteni,

s'au însinuat de membrii fondatori la Reuniunea noastră învățătorescă. — Suntem mândri de noii noștri protectori.

Rectificare. Din loc competent suntem informați, că între învățătorii cari în a. tr. au prestat examene distinse cu școlarii, sunt și domnii: Nicolau Boșcai din Bodești și Ioan Roșu din Buteni și numai din greșală au rămas afară din actul trimis Reuniunii, publicat în numărul trecut al revistei noastre.

Petrecerea învățătorilor în Seleuș. Cu ocaziunea conferinței de toamnă, învățătorii tractului Boroșineu au arangiat o bine succesă petrecere împreună cu concert și reprezentațiune teatrală. Venitul curat de 32 cor. au fost administrat cassarului reuniunii noastre, pentru fondul de editare al organului oficios. Primească, cei ce au ostenit, mulțămă și recunoștința noastră.

Maiatul școlarilor din Arad. Tot spre scopul augmentării fondului de editare al organului reuniunii învățătoresci, precum și pentru procurarea recvisitelor trebuincioase la școalele din Arad, corpul învățătoresc a aranjat în ziua a doua a sfințelor Rosalii — de încheierea anului școlar — un bine succes maial, în pădurea mare numită „Csállá“. La 7 ore și jum. diminiăta au escurs școlarii, însoțiți de lume multă, sub sunetele capelei germane din Aradul nou și a celei țărănești dela casa națională, la pădurea mare, unde li-s'a aranjat o mulțime de jocuri distrăgătoare. La amiaz li-s'a servit prânz comun, la care — pe lângă învățători, au luat parte și numeroși oaspeți. După masă s'a încins joc pentru oaspeți — care a durat până seara târziu, când o ploaună binecuvântată a împrăștiat mulțimea adunată la aceasta bucurie a școlarilor. Elevii și elevele claselor superioare, au delectat publicul adunat cu „Triloguri“ foarte instructive. Cu deosebită recunoștință și mulțumită suntem cătră marinimoșii Domni, cari prin contribuiri și suprasolvirile lor, nu numai au făcuț posibilă arangiarea acelei festivități școlare, dar au promovat și scopul măreț pentru care s'a arangiat: Ilustritatea Sa Dl Episcop diecezan Ioan I. Papp 10 cor. II. Sa Alexandru Mocsonyi, mare proprietar în Birchis 10 cor., Dr. Dimitrie Momac avocat în Arad 10 cor., Dr. Stefan C. Pop deputat dietal 8'80 cor., Ignatie Pașca 3'80, Luca Raicu 2'40 Pavel Dobrău 2 cor., Dr. Teodor Botiș 1'80 George Nichin proprietarul Tribunei 1'40 cor. Sever Bocu și Iosif Nicolae câte 80

filieri, doamna Vaŝan, George Boitor, Carol Molnar, George Lucacŝi și N. N. câte 40 fil. — Ne-au onorat cu prezența asistând la prânzul și producțiunile școlarilor: Dr. Stefan C. Pop deputat dietal cu familia, Ioan Russu-Șirianu directorul Tribunei cu familia, Dr. Teodor Botiș prof. sor cu familia, Sever Bocu cu D-na, și alții. — Dumnezeu să răsplătească celor ce sprijinesc școala română. Venitul curat rezultat dela aceasta festivitate școlară este 43 coroane 80 fil.

Logodnă. Cu deosebită bucurie anunțăm logodna Dlui Dr. *Alexiu Boțoc*, fiul binemeritatului nostru coleg Augustin Boțoc, fost învățator în Cumlăuș (Ó-Szt.-Anna), cu dșoara *Minerva Ceontea*, drăgălașa și frumoasa fiică a fericitului nostru fost prezident și profesor preparandial *Teodor Ceontea*. Impărtășim tinerei și bine alesei părechi felicitările noastre.

Nuntă dascălească. Luni, a doua zi de Rusalii — a avut loc în Buteni cununia simpaticului nostru coleg *Aurel Borlea*, înv. în Moneasa cu drăgălașa dșoară *Ecaterina Țucra*, din Buteni. — Nuni au fost dl Dr. Aurel Grozda avocat și membru fondator al Reun. noastre cu doamna. Actul cununii a fost celebrat de bravul preot din Buteni Ioan Cozma, de față fiind toți amicii și cunoscuții tinerei părechi. După cununie oaspeții au fost invitați la cină în locuința părinților miresei, unde în cântece și voe bună și-au petrecut până în zori. Să le dea Dumnezeu multă fericire și noroc tinerilor noi căsătoriți. *Dascălul.*

Anunțuri. La *institutul teologic* ort. rom. din Arad recursele de primire înzestrate cu: atestat de botez, testimoniu despre ultima frecvențațiune școlară, atestat de moralitate, și atestat medical despre starea sanitară, — sunt a se înainta Vener. Conzistoriu gr. ort. român din Arad, cel mult până în 1/14 August a. c. — Tot asemenea și petițiunile de primire la *institutul preparandial din Arad*. Vor fi primiți tineri cari au absolvat 4 clase medii. Cei ce voiesc a fi primiți în alumneul diecezan grătit, au să-și înzestreze recursul și cu atestat de paupertate dela antistia comunală. *La școala de fetițe, civilă* — cu internat din Arad, înscrierea se va face în 2—7 Septemvrie st. n. la Conzistoriu. Însinuările se pot face însă și mainainte în persoană, ori în scris. Taxa pentru internat este 400 cor. pe anul școlar întreg și se va plăti

în trei rate treilunare, anticipative de câte 133 Cor. 33 fil. Afară de aceasta 10 cor pentru medic, 6 cor. taxă pentru înscriere, 1 cor. pentru bibliotecă. Elevele externe plătesc didactru 60 cor. Pentru instrucția la pian se plătește separat 10 cor. lunar. *La internatul rom. gr. ort. diecezan din Beiuș* petițiunile sunt a se înainta senatului la adresa rectorului *Victor Fildan*, cel mult până la 15 August n. 1907. Taxa de întreținere este 300 cor. la an. Pentru medic 10 cor. *Pentru știpeții din fondurile diecezane* recursele sunt a se înainta Ven. Conzistor din Arad până la 6/19 August a. c.

Monumentul prezidentului Teodor Ceonțea. În numărul de față începem publicarea contribuțiilor înrate spre scopul acesta și anume: Ioșif Moldovan Arad, Iuliu Groșorean Gașsa, Dimitrie Micu Șeitin, câte 10 cor. George Rufu Dieci, 6 cor. Nicolau Boșcai Bodești, Alexandru Murășan Radna, Mihai Lucuța protopop Șiria, câte 5 cor., Lucian Șepețan preot și Simeon Faur învățător Chisetău, Corneliu Novac Almaș, Dimitrie Mesaros proprietar Șeitin, Alexandru Vașadi preot Tamașda, Protasiu Givulescu Radna, Dimitrie Popovici Cuvin, câte 4 cor., Teodor Cherechean Gașsa, 3 cor. 80 fil., Ioan Bele învățător Șiclău, Ioan Micoroi Cherechiu, câte 3 cor., Petru Perva Buteni, Iancu Barbulescu Cutina, Petru Beldea Vizna, George Găescu Crivobara, Virgil Amadia Ictar, Dimitrie Jurma Mănadas, Petru Vancu Măderat, Pavel Siartău Măderat, Ioan Micloși preot Covăsiș, Damaschin Medrea preot-înv. Slatina, Andrei Yătan preot Baia, George Lupuț preot Milova, Constantin Putici preot Cuvin, Petru Slugan Căcărău, George Abrudan Arăneag, Petru Cipău Lungșora, Teodor Filip protopop Lugașul superior Dimitrie Olar Covăsiș, Iuliu Putici Lipova, Liviu Pap Covăsiș, Ioan Roșu Buteni, Pavel Dârlea Boroșineu, Teodor Otlăcan, N. Varga notar, Aurel Varga preot, Emilia Vesa Socodor; Patriciu Covaci Boroșebeș, Teodor Mangu Vădas, Alexandru Givulescu Soborșin, Iancu Petrovici Șeitin, Ana Sebeșan Șeitin, N. N. Ienopolea, Iosif Neagan Tamașda și Silvia Popovici Corbești, câte 2 cor., Iulian Givulescu student octavan Brașov, 1 cor. 60 fil., Ilie Cristea Lungșora, 1 cor. 50 fil., Ștefan Ștefan Babșa 1 cor. 40 fil., Școlari din Șeitin, 1 cor. 22 fil., Heana Binchici Pâncota, 1 cor. 20 fil. Ioan Borlea Cuiedin, Patriciu Covaci Boroșebeș, George Rufu

Zărand, Petru Moțocan Cil, Ioan Mladin Comlăuș, Dimitrie Stoian . . . . ., Dr. Schöffler medic Chisetău, N. Zem notar Chisetău, Schröder comerciant Chizătău, Iosif Cloambeș preot Șușanovăț, Petru Căprar preot Belinț, Ștefan Fericean, Iuliana Nastici Corneliu Creț Agriș, Augustin Boțoc Comlăuș, Ioan Roșu Comlăuș, Romul Pap Covăsinț, Pavel Dârlea Covăsinț, Adrian Ungurean Curtacher, Ioan Hălmăgian Pâncota, Petru Balint, Sinitea, Alexiu Doboș Șiria, Ioan Crainic Târnova, Crăciun Ignuța Târnova, Ana Ignuța Târnova, Petru Muntean Vârșand, Adrian Țapoș Pâncota, Ștefan Leucuța Pil, Pavel Stana Șimand, Alexiu Turic Otlaca, Ioan Boțoc Șimand, Mihai Dragoș Șimand, Ioan Crișan Socodor, Laurențiu Toader Nădab, Teodor Lucaciu G.-Varșand, Nicolae Cismaș Otlaca, Iustin Moroșan Bichiș, Dimitrie Nădăban Socodor, Ioan Buștea Socodor, Ioan Dema Cinteiu, Aurel Gui Mișca, George Costea Sinitea, George Farcaș Căpruța, Gregorie Caba Conop, Dimitrie Iliș Cuvin, Ersilia Ștef Cuvin, Petru Colțău Dumbrăvița, Alexandru Savu Halaliș, Petru Nica Gros, Nicolae Rusu Ilteu, Traian Givulescu Odvos, George Pleș Bărzava, Solomon Giurcoane Temeșești, Aurel Mircu Totvărădia, Alexandru Rafa Paulis, Gavril Șandor Șoimoș, Teodor Rafila Dezna, Costantin Floruț Aldești, Petru Cociu Doncenii, Aurelia Popovici Nadăș, Constanța Muntean Buteni, Sidonia Vodă Iarcoș, Terențiu Popa Bârsa, Spiridon Costin Păiușeni, Traian Țabic Chitighaz, Elena Murgu Chitighaz, Teodor Cămpian Chitighaz, D. Boar Nădab, Ștefan Capra Șiclău, Ioan Crișan Socodor, N. Popovici Cinteiu, N. Vorțan Curtici, Elvira Cioara inv. Curtici, N. Cismaș G.-Varșand, Andrei Vătan Baia, Ana Vătan preteasă Baia, Adrian Filip preot Cherech, Francisc Véder adj. not., Alexiu Ardelean notar Cherech, Teodor Stan oficiant penzionat Cherech, Ioan Fofiu preot Cherech; Ioan Iancin, Comună bisericească, Epitropia culturală, Corneliu Novac Almaș; Ioan Suțiu, Dim. Maci preot Căpruța, Bartolomei Bonyi Monoroștia, Romul Zab notar, Teodor Cozma comerciant Căpruța; Ioan Covaci paroh, Leontina Covaci, N. N., Simeon Neamțu Giulița, Silviu Nădăban Socodor, Ioan Filip Borșebeș, Ilie Vârșândan, Traian Mager preot Saturău, Moaisă Marchiș Vădas, Ioan Givulescu Soborsin, Corneliu Givulescu student Brașov; Nicolae Botici, Olga Botici, Ioan Popovici preot, Almaș; Ioan Lucaciu, Fioarea Deliman, George

Șiclovan Șeitin, Crăciun Mocuța, Vasiliu Augustin, Iosif Pataky cassir Jenopolea, Ioan Roșu, Ioan Cosma preot, N. N. Buteni; Ambrosie Catona și George Balga Homorog, câte 1 cor. Alexandru Nica preot 80 fil.; George Stoian Pauliș, Ioan Voluntir Șimand, Nicodin Teodorovici Soborsin, Nicodin Neagota Govoșdia, Școlari dela școala George Pleș Bârzava, Remus Perin Pernești, N. Toconiță Șimand, și Iosif Ognean Soborsin, câte 60 fileri; Miron Olar Otlaca, Róth Leopold comerciant Căpruța, Dimitrie Henț econom, George Hodrea econom Vădas, George Iancu Macea și Ioan Caba Chișineu câte 50 fil.; Simion Bârlea Șoimos, Dim. Boar Nădab, Ștefan Dolga Nădab, Iosif Stanca Roșia, George Matea Coasd, Ambrosie Catona Homorog, Nicolae și Ioan Talian economi Cherechi, Iustin și Virgina Covaci Giulița, și Aurora Zab Șeitin, câte 40 fil.; Irina Suci 30 fil.; Marcu Orcea econom, Mihai Albu econom, Ristea Farcaș econom Almaș, Szabó Zsiga subnotar Capruța, Alexandru Jurca epitrop, Filimon Madesa Giulița, Iulian și Elena Pungulescu Șeitin; Demian Sebeșan Timișoara și Aron Ioja econom Ienopolea câte 20 fil.

Rugăm pe toți cei-ce au primit coale pentru colectă, se nu întârzie a-le înaintă acelea cassarului Reuniunii Dlui Iuliu Groșorean învățător Gașa, p. u. Világos.

Solvirea taxelor. a) Taxa de membru au solvit: Dl Augustin Beleş 40 cor. Ioan Ardelean Arad 2 cor., Ioan Vancu Șega 7 cor. Petru Russu Pecica 2 cor., Grigoriu Roșu Semiclac 2 cor., Georgiu Petroviciu Nădlac 5 cor., Uroș Totorean Nădlac 2 cor., Savu Mihuța Micalaca, 3 cor. și Petru Lupaș Sâmbăteni 2 cor. b) Abonamente au solvit: I. Ciurcu Brașov, Mihai Velici avocat Chișineu, Nicolau Nicorescu Timișoara, Ștefan Tulvan Pesteș (Élesd) Aurelia Păcățian B.-Comloș, Silvia Popovici Corbești, câte 5 cor. Dragan Mariș Tătăreșd (Zám) 6 cor.

Convocare.

Conform dispozițiilor statutare și în nex cu trebuințele curente, convocăm comitetul reuniunii, pe *Joi 26 Iuliu* (8 August) a. c. la 10 ore a. m. în localitatea școlii centrale din Arad.

Obiecte :

1. Raportul general despre activitatea biroului, comitetului și a despărțămintelor.
2. Raportul casei.
3. Raportul bibliotecarului.
4. Raportul controlorului.
5. Dispoziții pentru convocarea adun. gener.
6. Afaceri curente.

Arad, la 14/27 Iulie 1907.

Iosif Moldovan m. p.

prezident

Dimitrie Popoviciu m. p.

secretar general.

Poșta noastră.

Mai multora. Până când vom fi în stare a aplică redactor plătit, trebuie să ne mulțămim cu situația. Redactorul/foii noastre, fiind esmis ca comisar de examene în unul dintre cele mai estinse inspectorate, mai apoi împiedecat de afaceri familiari neamănăvare, pe lângă toată bunăvoința, n'a putut satisface mai timpuriu acestei datorințe. Sperăm însă îmbunătățire în viitor.

N. O. în T. m. — Vă rugăm de scuză, dar suntem așa de mult luați în conziderare, încât nu putem răspunde decât pe calea aceasta. — În chestiunea de sub întrebare am purces conform dorinței și cu rezultat.

P. St. — Articulul de lege XXVII. din a. curent, privitor la raporturile de drept ale școalelor nesustținute de stat și la competențele învățătorilor aplicați la acelea, a apărut în limba magiară în edițiunea Róth Mór Budapest, și se poate procura la fiecare librărie cu prețul de 1 cor. 50 fileri. Se poate că în numărul viitor vom publică întreg articolul de lege în traducere română.

D. S. în C. — Te rog de scuze. Reclamat de afaceri familiare am întârziat cu scoaterea foii și așa n'am putut satisface la timp. Acum nu e actual.

D. S. în S. — Abia acum mi-a venit la mână. Dacă nu e târziu satisfac cu plăcere. Scuze!

I. G. în B. — Ne pare rău, dar noi am publicat rezultatul examenelor din anul trecut, pe baza actului oficios sosit Reuniunii.

I. St. în R. — Ideia de a ascultă cu ocaziunea adun. gen. prestațiunile artistului nostru Z. Bârsan, voiu enmunica-o comitetului spre apreciere.

